

Osztatlan etika és erkölcsstanár

Tantárgy neve: Bevezetés a vallástudományba Introduction to Study of Religion	Tantárgy Neptun kódja: BTOET1N04,BTOET1L04
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Int.
	Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gáspár Csaba László egy. doc.	
Javasolt félév: 2 (osztatlan etika)	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): k
Kreditpont: 3	Tagozat:
A tantárgy általános célja, hogy megismertessen a vallástudomány főbb területeivel, azok képviselőinek munkásságával, egyúttal bevezetést nyújtson a vallástudomány művelésének módszertani kérdéseibe.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. A vallás sokrétű jelensége 2. A vallás tudományos vizsgálatának kialakulása 3.-4. A vallás fogalma 5.-14. Vallásfenomenológiai alapfogalmak (szent, isten, teremtés, teremtmény, kultusz, bűn stb.) 15. Vallás a jelenben	
Félévközi számonkérés módja: zárthelyi dolgozat	
Értékelése:	
Kötelező irodalom: Horváth Pál: <i>Vallásfilozófia és vallástörténet</i> . [»Bölcsészettudomány«] L'Harmattan - Zsigmond Király Főiskola, Bp., 2006. (korlátozott példányban megvásárolható az intézeti könyvtárban, B/2. 217.) Eliade, Mircea: <i>A szent és a profán</i> . A vallási lényegről. Európa, Budapest 1987. (letölthető az Filozófiai Intézet honlapjáról)	
Ajánlott irodalom: Campbell, Joseph: <i>Velünk élő mítoszok</i> . Édesvíz, Bp., 2000. Eliade, Mircea: <i>Képek és jelképek</i> . Cartaphilus, Bp., 1997. Eliade, Mircea: <i>Az örök visszatérés mítosza</i> . Európa, Bp., 1993. Glasenapp, Helmut von: <i>Az öt világvallás</i> . Gondolat, Bp., 1981. Leeuw, Gerardus van der: <i>A vallás fenomenológiája</i> . Osiris, Bp., 2001.	

Tantárgy neve: Etika és pszichológia	Tantárgy Neptun kódja: BTOET2N01 BTOET2L01
	Tantárgyfelelős intézet: Tanárképző Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Lubinszki Mária egyetemi docens	
Javasolt félév:	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2, levelezős kontakt óra: 10	Számonkérés módja (a/gy/k/b): a / k
Kreditpont: 2	Tagozat:
<u>Tantárgy feladata és célja:</u> A kurzus célja az etika segédtudományai közül betekintést nyújtani pszichológia mint tudomány szakterületébe. Interdiszciplináris szemléletben, az etika és pszichológia konstruktív kapcsolódási területeit térképezzük fel a félév során elsősorban gyakorlatorientált megközelítésben. Az alapvető etikai fogalmakhoz kapcsolódóan a tanításhoz szükséges módszertani eszköztárat gazdagítja a kurzus. A személyes és szociális kompetenciák fejlesztésén keresztül számos önismereti játékkal ismerkedhetnek meg a hallgatók. A kurzuson való részvétel a hallgatók számára lehetővé teszi azon képességeik megismerését és fejlesztését, amelyek elősegítik a jobb személyközi alkalmazkodást, és hozzájárulnak a későbbi hatékony pedagógusi munkához.	
<u>Tantárgy tematikus leírása:</u> A kurzus során az alábbi témaköröket dolgozzuk fel: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés az etika és pszichológia kurzus alapfogalmaiba 2. Az etika és pszichológia találkozási pontjai: elmélet és gyakorlat 3. Egyén és közösség 4. Sztereotípiák 5. Egyenlőség 6. Sokszínűség és pluralizmus 7. Konfliktuskezelés 8. Felelősségvállalás 9. Jogok és kötelességek. Asszertív jogok. 10. Vágyak, szükségletek és társadalom. 11-14. Etikai helyzetgyakorlatok. 	
Félévközi számonkérés módja: Aktív rendszeres órai jelenlét, maximum 3 hiányzás. A félév zárthelyi dolgozattal zárul nappali és levelező tagozaton egyaránt. A levelezős képzésben részt vevő hallgatóknak a levelezős konzultáción való megjelenés kötelező.	
Értékelése:	
Ld. általános értékelési alapelvek	
Kötelező irodalom:	

Gollob, Rolf – Krapf, Peter (szerk.) (2012) *Demokráciában élni* Kurt Lewin Alapítvány
Páskuné Kiss Judit (szerk.) (2006) *Varázsszem. 21 játéksomag önismereti foglalkozásokhoz.*
Arany János Tehetséggondozó Program Intézményeinek Egyesülete, Miskolc
Rudas János (1997) *Delfi örökösei* Gondolat-Kairosz
Waibel, E., M. *Wo ein Wille ist, ist ein Wert* In: *Existenzanalyse*, 2012. Nr. 2. 29. Jahrgang

Ajánlott irodalom:

Járó, K. (szerk.) (1999) *Játszmák nélkül. Tranzakcióanalízis a gyakorlatban* Helikon Kiadó
Járó, K. (szerk.) (2005) *Sors mint döntés. Az érzelmek felfedezése és felszabadítása.* Helikon
Kiadó
Szekszárdi, F. (1992) *Gyerekek-tanítók-szülők.* IFA-MKM-BTF.
Watzlawick, P. (1989) *A helyzet reménytelen, de nem súlyos* Helikon Budapest
Watzlawick, P. (1990) *A problémák keletkezésének és megoldásának elvei* Gondolat
Könyvkiadó

Tantárgy neve: Filozófiatörténet II The History of Philosophy II	Tantárgy Neptun kódja: BTOET2N02 BTOET2L02
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Bognár László egy. adj.	
Javasolt félév: I. /2. félév	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja (a/gy/k/b): k.
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja:	
<p>Bevezetés a késő antik, középkori, kora újkori filozófiába. A középkori keresztény filozófia mint a bibliai-keresztény élettapasztalat feldolgozása. A dogmatika tematikája és a középkori filozófia. A karteziánus paradigma váltás az európai filozófiában. Néhány forrásszöveg elemzése-értelmezése.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>1-2. Bevezetés (biblisztika, liturgia, ikonográfia, az újplatonikus metafizika). 3. A középkori gondolkodás főbb kérdései dogmatörténeti látószögből. Olvasmány: <i>A dogmatika kézikönyve 1. kötet</i> 87-99., 343-389., <i>2. kötet</i> 510-532. old. (Sattler-Schneider „Istentan”, Kessler „Krisztológia”, Werbick „Szentháromságtan” fejezeteinek történeti részei.) 4. A keleti és a nyugati gondolkodás különbségei a korai századokban. Olvasmány: Perczel István <i>Isten felfoghatatlansága és leereszkedése</i>, 53-233. old. 5-6. A keleti gondolkodás főbb útjai, irányvételei. Olvasmány: Meyendorff, Jean <i>Krisztus az ortodox teológiában</i>, 29-179. old. 7. A skolasztikus gondolkodás főbb irányvételei. Olvasmány: Leinsle, Ulrich G. <i>A skolasztikus teológia története</i>, 25-73., 115-167. old. („Hogyan alakul ki a skolasztikus teológia?” „A teológia tudománya egyetemi keretek között”). 8-14. Forrásszövegek a későantikvitás és a középkorból (Szent Ágoston, Aranyszájú Szent János, Dionüsziosz Pseudo-Areopagitész, Canterburyi Szent Anzelm, Plótinosz, Aquinói Szent Tamás szövegeiből). 15. Forrásszövegek a kora újkorból (Descartes)</p>	
Félévközi számonkérés módja:	
<p>2 db. házi-esszé, beadási határideje: 2017. április 5., szerda éjféli. A 2017. április 6-én vagy később érkező esszék nem fogadhatók el: a hallgató „aláírás véglegesen megtagadva” bejegyzést kap, akkor is, ha egyéni tanrendet választott.</p> <p>Egy évfolyamon belül ugyanabból a témából csak egy hallgató írhat házi-esszét. Ha két hallgató ugyanabból a témából ír házi-esszét, akkor mindkettő „nem kap aláírást” bejegyzést kap. Vagyis a hallgatóknak egyeztetnie kell egymással házi-esszéik témáit.</p> <p>A beadás kötelező 3 módja (mind a három módon be kell adni): 1. e-mail-be belemásolva, 2. e-mailhez csatolva, 3. nyomtatva leadni az ME BTK Filozófiai Intézet titkárságán (ME BTK 208-as szoba), e-mail-cím: bollario@uni-miskolc.hu A házi-esszé terjedelme: az egyik házi-esszé legalább 5000 karakter + betűköz, a másik legalább 3000 karakter + betűköz terjedelmű.</p>	

A házi-esszék adják a megajánlott kollokviumi jegyet.

A hosszabb házi-esszék javasolt témája: forrásszöveg elemzése-értelmezése. (A forrásszöveg gondolatmenete, egy-két tézist emeljen ki és értelmezze azokat, legalább két tételt válasszon a megadott szakirodalomból.) Választható forrásszövegek:

Aranyszájú Szent János „A Felfoghatatlanról” tartott 1. prédikációja

Aranyszájú Szent János „Az Egyszülött dicsőségéről” tartott 1. prédikációja

Szent Ágoston *A Teremtés könyvének szó szerinti értelmezése* 12. könyve

Szent Ágoston *Vallomások* 10. könyve

Szent Ágoston *Vallomások* 11. könyve

Szent Ágoston „Az imádságról”, 130. levél

Canterburyi Szent Anzelm *Proslogion*

Descartes *Értekezés a módszerről*

Descartes *Elmélkedések az első filozófiáról* [egy-egy elmélkedés választható]

Plótinosz „Az örökkévaló és az idő”

Aquinói Szent Tamás *Summa theologiae* Pars 1. Quaestio 2. [„Istenről, arról, hogy vajon van-e Isten”] Articuli 1-3.

Aquinói Szent Tamás *Summa theologiae* Pars 1. Quaestio 13. [„Isten neveiről”] Articuli 1-6.

Aquinói Szent Tamás *Summa theologiae* Pars 1. Quaestio 13. [„Isten neveiről”] Articuli 7-12.

Dionüsziosz Areopagitéz *A mennyei hierarchiáról*

Dionüsziosz Areopagitéz *Isten nevei I-II.*

A rövidebb házi-esszé javasolt témája: a kötelező szakirodalom tételének ismertetése, összefoglalása az adott szemszögből:

Dogmatika kézikönyve (szerk. Th. Schneider)

Aquinói Szent Tamás istentana, krisztológiája, szentháromságtana.

A szubordinacionizmus, a modalizmus és Áriusz adopcionizmusa.

A Nikaiai zsinat (325) krisztológiai döntései, a Chalkédóni zsinat (451) hittani definíciója, a II.

Konstantinápolyi zsinat (553) krisztológiai döntései.

Órigenész, a kappadókiai atyák, Szentviktori Richárd szentháromságtana.

Jean Meyendorff Krisztus az ortodox teológiában

Milyen krisztológiai konfrontációk összefüggésében születnek meg a kalkédóni zsinat döntései?

Ismertesse a kalkédóni zsinat után körvonalazódó szigorúan diofizita, monofizita és újkalkédónista álláspontokat, különbségeiket, összeütközéseiket!

Ismertesse Antiokhiai Szevérosz teológiai konfrontációit!

Ismertesse Órigenész tanait és azok fogadtatását a VI. század teológiai mozgásaiban!

Ismertesse Pontoszi Evagriosz tanait és azok fogadtatását a VI. század teológiai mozgásaiban!

Ismertesse Bizánci Leontiosz tanait és azok fogadtatását a VI. század teológiai mozgásaiban!

Ismertesse Jusztinianosz tanait és konfrontációit!

Ismertesse Alexandriai Szent Cirill tanait, konfrontációit és tanainak továbbélését!

Ismertesse a teopaszkitá vita kibontakozását és továbbélését (teológiai artikulációit, konnotációit) az V-VI. században!

Ismertesse Ál-Areopagita Dénes [Dionüsziosz Pszeudo-Areopagitéz] teológiáját és forrásait!

Ulrich G. Leinsle A skolasztikus teológia története

A filozófia és a teológia viszonya a patrisztikus korban.

Auctoritas és ratio viszonyának értelmezései a patrisztikus korban.

Sevillai Isidorus szentenciagyűjteménye.

Az iskolák fejlődése, az oktatás folyamata a X-XII. században.

A Biblia-exegézis és a skolasztikus teológia kapcsolata.

Szentenciagyűjtemények és a summák.

A skolasztikus műfajok.

Az egyetemi oktatás formáit a XII-XIII. században.

A Biblia-exegézis és a szisztematikus teológia szerepe az egyetemi oktatásban.

Milyen megfontolásokkal tiltják be, ítélik el és fogadják el Arisztotelész tanait az egyetemeken.

Hogyan értelmezi a teológia tudományosságát Auxerre-i Vilmos, a Summa Halensis, Albertus Magnus?

Hogyan értelmezi a teológia tudományosságát Bonaventura, Aquinói Szent Tamás, Guillelmus de la Mare?

Értékelése:

A házi-esszé értékelése

aláírás megtagadva: ha nem érkeznek meg határidőre a házi-esszék.

jeles: a dolgozat két szakirodalmat feldolgozva (hivatkozásokkal) a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti, érvekkel, példákkal, gondolatmenet-rekonstrukcióval támasztja alá

jó: a dolgozat két szakirodalmat feldolgozva (hivatkozásokkal) a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti,

közepes: a dolgozat a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti

elégséges: a dolgozat a választott témában releváns tézist ismertet

elégtelen: a dolgozat olyan tézis állít, amely relevánsan nem vonatkoztatható a választott témára.

Kötelező irodalom:

kézikönyv (*más magyar nyelvű filozófiatörténeti kézikönyv nem használható*)

Boros Gábor (főszerk.) 2007 *Filozófia*. Budapest: Akadémiai Kiadó (Akadémiai kézikönyvek, sorozatszerk. Bajor Péter). Benne Bene László, Borbély Gábor, Kendeffy Gábor középkor-tanulmányai.

forrás-szövegek, szakirodalom magyar nyelven:

Adamik Tamás 2014 *Latin irodalom a kora középkorban. 6-8.század. A keresztény Európa születése*. Pozsony: Kalligram.

Ágoston, Szent 2004 *Szent Ágoston misztikája I. De genesi ad litteram* [A Teremtés könyvének szözszerinti értelmezése] 12. [könyv], *Confessiones* [Vallomások] 10. [könyv]. Ford., előszó, jegyz., szerk. Heidl György. Budapest: Paulus Hungarus – Kairosz Kiadó (Catena Fordítások 8., sorozatszerk. Heidl György, Somos Róbert).

Ágoston, Szent 2002 „Vallomásainak tizenegyedik könyve”. Ford. Heidl György. *Tanítvány* 8. (a kötetben tévesen 7.) évf. (2002) 4. sz. 49-74. old.

[**Ágoston, Szent**] **Aurelius Augustinus 1982** *Vallomások*. Ford., jegyz. Városi István, a szöveget az eredetivel egybevetette Vidrányi Katalin, utószó Redl Károly. Budapest: Gondolat (Etikai gondolkodók).

Anzelm, Canterbury Szent 2001 *Filozófiai és teológiai művek*. 1. köt. Ford., bev., jegyz. Dér Katalin. Budapest: Osiris (Sapientia humana, sorozatszerk. Boros Gábor, Gyurgyák János). Benne “Monologion”. “Proslogion”. “Vita a Proslogionról”. “A grammaticusról”. “Három dialógus”.

Bunge, Gabriel 1994 *A Szentháromság-ikon. A szent ikonfestő Andrej Rubljov lelkiisége és műve*. Ford. Pappné Orosz Klára, Orosz Beáta. Nyíregyháza: Örökségünk kiadó.

Descartes, René 1994 *Elmélkedések az első filozófiáról*. Ford. Boros Gábor. Budapest: Atlantisz (Mesteriskola).

Descartes, René 1993 *Értekezés a módszerről*. A kiadást gondozta Boros Gábor. Budapest: IKON Kiadó (Matúra bölselet).

Dionüsziosz Areopagitész (Pseudo-) 2013 „Isten nevei I-II.” Ford. Vassányi Miklós. In *Magyar Filozófiai Szemle* 57. évf. (2013) 2. sz., 147-185. old.

Dionüsziosz Areopagitész (Pseudo-) 1994 „A mennyei hierarchiáról”. „Misztikus teológia”. Ford. Erdő Péter. In Vidrányi Katalin (vál.) 1994 *Az isteni és az emberi természetéről. Görög egyházatyák*.

Bev., jegyz., szöveggondozás Frenyó Zoltán. *1-2. köt.* Budapest: Atlantisz (A kútnál), 2. köt. 213-265. old.

János, Aranyszájú Szent 2002 *A Felfoghatatlanról és az Egyszülött dicsőségéről. Kilenc prédikáció az ariánusok ellen.* Ford., jegyz., magy., bev., utószó Perczel István. Budapest: Odigitria – Osiris. (Odigitria könyvek)

Leinsle, Ulrich G. 2007 *A skolasztikus teológia története.* Ford. Görföl Tibor. Budapest: Osiris.

Meyendorff, Jean 2003 *Krisztus az ortodox teológiában.* Ford. Imrényi Tibor, Perczel István, Szegedi Iván, a görög és szír szövegeket ford., jegyz., a kötetet gondozta Perczel István. Budapest: Odigitria – Osiris (Odigitria könyvek).

Plótinosz 2010 „Az örökkévalóság és az idő (Enn. III. 7 [45])”. Ford., bev., jegyz. Bene László. *Ókor* 9. évf. 2. sz. 52-68. old.

Plótinosz 1986 *Az Egyről, a szellemről és a lélekről. Válogatott írások.* Ford., jegyz. Horváth Judit, Perczel István. Budapest: Európa Könyvkiadó. (Az ókori irodalom kiskönyvtára)

Schmal Dániel 2016 *Az elme filozófiája a kora újkorban. A test lélek probléma.* Budapest: Gondolat Kiadó (Észlelet, sorozatszerk Boros Gábor, Pavlovits Tamás, Schmal Dániel).

Schneider, Theodor (szerk.) 1996-1997 *A dogmatika kézikönyve.* Ford. Fila Béla, Lukács László, Orosz László, Várnai Jakab. *1-2. köt.* Budapest: Vigília Kiadó.

Simon T. [Tamás] László 2012 *A kezdetek varázsa és lendülete. Közelítések a Lukács-evangéliumhoz és az Apostolok cselekedeteihez.* Budapest: Sapientia Főiskola – L'Harmattan (A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Bibliatudományi Tanszékének kiadványai 10. köt., sorozatszerk. Xeravits Géza, Szabó Xavér OFM, Szatmári Györgyi, Balogh Katalin).

Simon T. László 2009 *Nem csak Isten evangéliumát. Közelítések Pál apostol örökségéhez.* Pannonhalma: Bencés Kiadó (Napjaink teológiája 12., sorozatszerk. Varga Mátyás).

Simon T. László OSB 2007 *Hagyományok dialógusban. Közelítések János evangéliumához.* Budapest – Pápa: L'Harmattan – Pápai Református Teológiai Akadémia (Simeon könyvek 5., sorozatszerk. Xeravits Géza, Zsengellér József).

Tamás, Aquinói Szent 1990 *A létezőről és a lényegről.* Bev., ford., komm. Klima Gyula. Budapest: Helikon Kiadó (Harmonia mundi könyvek, sorozatszerk. Vízkelety András).

Török József 1999 *A mise liturgiája és annak története.* Benne Dobszay László „A szentmise magyarázata” 121-156. old. In Dobszay László – Szendrei Janka (kiad.) *Egyházzenei Füzetek. I. sor. 2. füzet.* Budapest: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság.

Idegennyelvű irodalom:

(az internetes linkek utoljára látogatva 2017.02.03.)

<http://www.corpusthomicum.org/>

<http://www.augustinus.it/>

<http://www.documentacatholicaomnia.eu/>

Migne, Jacques Paul *Patrologiae Cursus Completus. Series Graeca.*

<http://patristica.net/graeca/>

Migne, Jacques Paul *Patrologiae Cursus Completus. Series Latina*

<http://patristica.net/latina/>

Adamson, Peter – Taylor Richard C. (eds.) 2005 *The Cambridge Companion to Arabic Philosophy.* Cambridge – New York: Cambridge University Press.

Brague, Rémi 2008 *Au moyen du Moyen-Âge. Philosophies en chrétienté, judaïsme et islam.* Éd. rev. corr. Paris: Éditions Flammarion (Champs Essais).

Davies, Brian – Stump, Eleonore 2014 (¹2012) *The Oxford Handbook of Aquinas.* Oxford: Oxford University Press.

Frank, Daniel H. – Leaman, Oliver (ed.) 2003 *The Cambridge Companion to Medieval Jewish Philosophy.* Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).

Gracia, Jorge J. E. – Noone, Timothy B. (ed.) 2006 [¹2003] *A Companion to Philosophy in the*

Middle Ages. Malden – Oxford: Blackwell Publishing (Blackwell Companions to Philosophy 24.) .
Harvey, Susan Ashbrook – Hunter, David G. (ed.) 2008 *The Oxford Handbook of Early Christian Studies*. Oxford: Oxford University Press.
Hyman, Arthur – Walsh, James J. – Williams, Thomas (ed.) 2010 *Philosophy in the Middle Ages. The Christian, Islamic and Jewish Traditions*. 3rd Ed. Cambridge: Hackett.
Kretzmann, Norman – Kenny, Anthony – Pinborg, Jan (ed.) 1988 *The Cambridge History of Later Medieval Philosophy. From the Rediscovery of Aristotle to the Disintegration of Scholasticism, 1100-1600*. Cambridge– New York: Cambridge University Press.
Lagerlund, Henrik (ed.) 2011 *Encyclopedia of Medieval Philosophy. Philosophy between 500 – 1500*. Dordrecht – New York: Springer Netherlands.
Libera, Alain de 2004 *La philosophie médiévale*. Nouvelle éd. Paris: Presses universitaires de France (Quadrige Manuels).
Marenbon, John (ed.) 2012 *The Oxford Handbook of Medieval Philosophy*. Oxford: Oxford University Press (Oxford Handbooks in Philosophy).
Marenbon, John 2006 *Medieval Philosophy. An Historical and Philosophical Introduction*. London - New York: Routledge Taylor and Francis.
McGrade, A. S. (ed.) 2003 *The Cambridge Companion to Medieval Philosophy*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
Pasnau, Robert – Van Dyke, Christina (eds) 2010 *The Cambridge History of Medieval Philosophy*. Vol. 1-2. Cambridge – New York: Cambridge University Press.
Patar, Benoît 2007 *Dictionnaire des philosophes médiévaux*. Anjou (Québec): Éditions Fides.
Rutherford, Donald (ed.) 2006 *The Cambridge Companion to Early Modern Philosophy*. Cambridge– New York: Cambridge University Press.
Young, Frances – Ayres, Lewis – Louth, Andrew (ed.) 2007 *The Cambridge History of Early Christian Literature*. Cambridge– New York: Cambridge University Press.

Ajánlott irodalom:

Magyar nyelvű szakirodalom:

Bugár M. István 2016 *A teológia kezdetei – a jánosi tradícióban: a Melitón- és a Hippolütosz-dosszié*. Budapest: Kairosz Kiadó (Catena Monográfiák 16., sorozatszerk. Heidl György, Somos Róbert).
Bugár M. István 2013 *Szabadság, szeretet, személy. Az ókeresztény teológia antropológiai vetülete*. Tanulmány, forrásválogatás, ford., jegyz. Bugár M. István. Budapest: Kairosz Kiadó (Catena, Monográfiák 15., sorozatszerk. Heidl György Somos Róbert).
Bugár M. István – Lautner Péter (szerk.) 2006 *Sors és szabadság. Az emberi autonómia problémája az antik filozófiában a Kr. Utáni II. századig*. Budapest: Kairosz Kiadó (Kultusz és Logosz Vallástörténeti és vallásfilozófiai szövegek 5., sorozatszerk. Bugár M. István)
Maimonidész 1997 *A tévelygők útmutatója*. Ford., jegyz. Klein Mór, utószó Heller Agnes. Budapest: Logos Kiadó (Historia judaica III., sorozatszerk. Babits Antal).
Perczel István 1999 *Isten felfoghatatlansága és leereszkedése. Szent Ágoston és Aranyaszájú Szent János metafizikája és misztikája*. Budapest: Atlantisz (A kútnál).
Riché, Pierre 2016 *Oktatás és művelődés a barbár Nyugaton (6-8. század)*. Bev. Sággy Marianne, ford. Ádám Ottó, Sággy Marianne. Budapest: Szent István Társulat.
Schmal Dániel 2012 *A kezdet nélküli kezdet. Descartes és a karteziánizmus problémái*. Budapest: Gondolat Kiadó.
Schönborn, Christoph 1997 *Krisztus ikonja*. Ford. Szegedi Iván. Budapest: Holnap Kiadó.
Theissen, Gerd 2001 *Az első keresztyének vallása. Az őskeresztyén vallás elemzése és vallástörténeti leírása*. Ford. Szabó Csaba. Budapest: Kálvin János Kiadó.

Ld. még Bognár László „A későantik és középkori filozófia. Ajánló irodalomjegyzék a magyar nyelvű szövegekből.” Elérhető: az oktatonál.

Idegen nyelvű irodalom:

- Biard, Joël** 1997 *Guillaume d'Ockham. Logique et philosophie*. Paris: Presses universitaires de France (Philosophies).
- Brower, Jeffrey – Guilfooy, Kevin (ed.)** 2004 *The Cambridge Companion to Abelard*. Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Philosophy).
- Cottingham, John (ed.)** 1992 *The Cambridge Companion to Descartes*. Cambridge– New York: Cambridge University Press.
- Davies, Brian – Leftow, Brian (ed.)** 2005 *The Cambridge Companion to Anselm*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
- Flasch, Kurt** 2011 *Meister Eckhart. Philosoph des Christentums*. 3. Aufl. München: H. C. Beck.
- Flasch, Kurt** 2007 *Dietrich von Freiberg. Philosophie, Theologie, Naturforschung um 1300*. Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.
- Flasch, Kurt** 2006 *Meister Eckhart. Die Geburt der „Deutschen Mystik“ aus dem Geist der arabischen Philosophie*. München: C. H. Beck.
- Fonrobert, Charlotte Elisheva – Jaffee, Martin S. (ed.)** 2007 *The Cambridge Companion to the Talmud and Rabbinic Literature*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Religion).
- Gerson, Lloyd P. (ed.)** 1996 *The Cambridge Companion to Plotinus*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
- Klima, Gyula – Allhoff, Fritz – Vaidya, Anand Jayprakash (eds)** 2007 *Medieval Philosophy. Essential Readings with Commentary*. Malden – Oxford: Blackwell.
- Kamesa, Adam (ed.)** 2009 *The Cambridge Companion to Philo*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
- Kretzmann, Norman – Stump Eleonore (Ed.)** 1993 *The Cambridge Companion to Aquinas*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
- Lacrosse, Joachim** 2003 *La philosophie de Plotin. Intellect et discursivité*. Paris: Presses universitaires de France (Thémis philosophie).
- Marenbon, John (ed.)** 2009 *The Cambridge Companion to Boethius*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
- Peltonen, Markku (ed.)** 1996 *The Cambridge Companion to Bacon*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
- Pollmann, Karla (ed-in-chief) – Otten, Willemien (ed.)** 2013 *The Oxford Guide to Historical Reception of Augustine*. Vol. 1. Oxford: Oxford University Press.
- Seeskin, Kenneth (ed.)** 2005 *The Cambridge Companion to Maimonides*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
- Spade, Paul Vincent (ed.)** 1999 *The Cambridge Companion to Ockham*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).
- Stump, Eleonore – Kretzmann, Norman (Ed.)** 2001 *The Cambridge Companion to Augustine*. Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Philosophy).
- Williams, Thomas (ed.)** 2002 *The Cambridge Companion to Duns Scotus*. Cambridge– New York: Cambridge University Press (Cambridge Companions to Philosophy).

Tantárgy neve: Bevezetés a politikatudományba Introduction to Political Science	Tantárgy Neptun kódja: BTOET2N03, BTOET2L03
	Tantárgyfelelős intézet: Politikatudományi
	Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős: Fekete Sándor, egyetemi tanársegéd /Dr. Fazekas Csaba, habil. docens	
Javasolt félév: I.év, 2. félév	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>A tárgy célja, hogy a hallgatók számára bevezetést nyújtson a politikatudomány alapfogalmaiba, problémaköreibe, kutatási területeibe, elméleteibe és módszereibe. A kurzus során a politikatudományt elhelyezzük a társ-diszciplínák közegében, csakúgy, mint a politikát annak tágabb társadalmi környezetében. Tárgyaljuk a meghatározó politológiai irányzatokat és iskolákat, a különböző politikai ideológiákat és politikai rendszereket, számba vesszük a politika folyamatait, szereplőit és intézményeit.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés. 2. A politika tudománya. A modern politikatudomány kialakulása, tárgya, módszerei. 3. A politikai rendszer elemei. A politikai pártok kialakulása és szerepük a demokráciákban. 4. A pártrendszerek típusai. A pártrendszert meghatározó tényezők. Magyarország pártrendszere. 5. Választási rendszerek. Magyarország választási rendszere. 6. Az érdekképviselők és a politikai mozgalmak. 7. Politikai ideológiák és értékek. 8. A parlamentarizmus modelljei. Képviselő és kormányzás. Elnöki, félelnöki rendszerek. 9. Diktatórikus rendszerek (totális, autoriter). 10. Alkotmány és alkotmányosság. A hatályos magyar alkotmány jellemzői. Az Alkotmánybíróság. 11. A magyar parlament struktúrája és működése. 12. A kormány és a köztársasági elnök. 13. Magyarország politikatörténete 1945-től napjainkig. 14. Összefoglalás. 	
Félévközi számonkérés módja:Prezentáció, beadvány.	
<p>Értékelése:</p> <p>Ötfokozatú (0–40% = elégtelen, 41–55 % = elégséges, 56–70% = közepes, 71–85% = jó, 86–100% = jeles)</p> <p>Félévközi beadvány 50%, félévközi prezentáció 50%.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>Bayer József: A politikatudomány alapjai. Budapest, Napvilág, 2000.</p> <p>Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): Politika és politikatudomány. Budapest, Aula, 2005.</p> <p>Marsh, David – Stoker, Garry (ed.): Theory and methods in political science. Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2010.</p>	
<p>Ajánlott irodalom:</p> <p>Bihari Mihály – Pokol Béla: Politológia. Budapest, Universitas, 2008.</p> <p>Fisichella, Domenico: A politikatudomány alapvonalai. Budapest, Osiris, 2006.</p> <p>John, Peter: Analyzing public policy. New York - London, Routledge, 2012.</p> <p>Körösényi András – Tóth Csaba – Török Gábor: A magyar politikai rendszer. Budapest, Osiris, 2005.</p>	

Tantárgy neve: Ökológia Tárgyfelelős: Dr. Hegedűs András	Tantárgy kódja: , BTOET2N04, BTOET2L04 MFKFT6204, MFKFT6204L Tárgyfelelős tanszék/intézet: Földrajz Intézet
Javasolt félév: 2., 4., 6.	Előfeltételek: nincs
Óraszám/hét (ea+gyak): 2+0	Számonkérés módja (a/gy/v): vizsga
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja a bioszférában uralkodó törvényszerűségek feltárása. A kurzusok során rávilágítunk az élővilág szerveződési szintjein belül megnyilvánuló biotikus kölcsönhatásokra, melyek meghatározó szerepet játszanak az élettér populációk közötti felosztásában. Megvizsgáljuk az élő rendszerek és élettelen környezetük között fennálló kapcsolatokat, anyagkörforgásokat és ezek hatását a különböző ökoszisztéma típusok kialakulására. A természetes ökoszisztémák jellemzésekor szót ejtünk az antropogén behatásoktól, a mesterséges ökoszisztémák jellemzőiről. Az alapvető összefüggések elsajátítása után a tárgy kitér a környezet védelmének ökológiai problémáira, az azokat kiváltó okokra, folyamatokra és várható hatásaira.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Az ökológia tárgya, helye a tudományok körében. A biológiai organizáció, egyed fölötti biológiai szerveződési szintek. 2. A bioszféra kialakulásának és fejlődésének rövid áttekintése. Az élettelen környezet és az élő rendszerek együttfejlődése. 3. Ökológiai alapelvek alapfogalmak (környék, környezet, tűrőképesség, ökológiai fülke). 4. Az élettelen környezeti tényezők és hatásuk az ökológiai rendszerekre. 5. Élő környezeti tényezők, a populáció (fogalma, térszerkezete, időbeni változása, populáción belüli kapcsolatok). 6. Élő környezeti tényezők, a társulás (fogalma, felépítése, változásai, társuláson belüli kapcsolatok). 7. Ragadozás és versengés. 8. Anyag- és energiaforgalom a társulásokban és az ökológiai rendszerekben, az ökoszisztémák produktivitása. 9. Magyarország legjellemzőbb társulásainak ökológiai szempontú áttekintése. 10. A biológiai sokféleség (biodiverzitás) értelmezése, mérése, jelentősége, változása. 11. Az ökológiai rendszerek stabilitása, érzékenysége, terhelhetősége. 12. A társadalom hatása az ökológiai rendszerekre, az ökológiai lábnyom. 13. A természetvédelem ökológiai alapjai, fontosabb nemzetközi egyezmények, hazai szabályozás. 14. Hazai és nemzetközi, időszerű esettanulmányok elemzése.	
Félévközi számonkérés módja: Értékelés: > 85%: jeles; 75 – 84%: jó; 63 – 74%: közepes; 50 – 62%: elégséges; < 50%: elégtelen.	
Kötelező irodalom jegyzéke: Lányi Gy. 1998: Ökológia tényről tényre: Enciklopédia és értelmező szótár. Környezet és Fejlődés Kiadó, Budapest, 192 p. Majer J. 2004: Bevezetés az ökológiába. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 254 p. Pásztor E. – Obrony B. (szerk.) 2007: Ökológia – Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt., Budapest, 420 p. Reichholf, J 2010: A kék bolygó : Bevezetés az ökológiába. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 127 p.	
Ajánlott irodalom: Begon, M. – Harper, J. L. – Townsend, C. R. 1990: Ecology – Blackwell Scientific Publications. Boston. 945 p. Heinrich, D. – Hergt, M. 1994: Ökológia (SH atlasz 8. köt.) – Springer Hungarica, Budapest, 284. p. Hortobágyi T. – Simon T. (szerk.) 2000: Növényföldrajz, társulástan és ökológia – Tankönyvkiadó,	

Budapest, 538. p.

Mátyás Cs. 1996: Erdészeti ökológia. Mezőgazda, Budapest, 312 p.

Széky P. 1987: Korunk környezetbiológiája: Az ökológia alapjai. Tankönyvkiadó, Budapest, 153 p.

Tantárgy neve: A társadalomtudományok közgazdaságtani alapjai	Tantárgy Neptun kódja: BTOET2N05, BTOETL05
	Tantárgyfelelős intézet: Szociológiai Intézet
	Tantárgyelem: gy
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Havasi Virág egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: I.év 2. félév	Előfeltétel: NINCS
Óraszám/hét: heti 2/félév 10	Számonkérés módja (a/gy/k/b):gy
Kreditpont:2	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az óra keretében igyekszünk a hallgatók gazdasági műveltségét megalapozni a legfontosabb gazdasági fogalmak, jelenségek, összefüggések megismerésével annak érdekében, hogy betekintést nyerjenek a társadalomtudományok közgazdaságtudományi alapjaiba.	
Tantárgy tematikus leírása: <ol style="list-style-type: none"> 1. Közgazdasági iskolák 2. Filmvetítés I. 3. Fogyasztói magatartás 4. Termelés és üzleti szervezet 5. Piaci formák 6. Játékelmélet, jog- és közgazdaságtan, közjavak, externáliák 7. Makrogazdaság alapfogalmai, szereplői, számlarendszerek 8. Bankrendszer 9. Pénz 10. Gazdaságpolitika 11. Globalizáció 12. Gazdasági válságok 13. Filmvetítés II. 14. zh 	
Félévközi számonkérés módja: Választott ország gazdasági szempontú elemzése és zh. Az ajánlott irodalom egy tételéből beszámoló.	
Értékelése: A két feladatért 50-50 pont kapható. Az összesített pontok alapján: 100-91: jeles 90-75: jó 60-74: közepes 50-59: elégséges 0-49: elégtelen	
Kötelező irodalom: SAMUELSON-NORDHAUS: <i>Közgazdaságtan</i> . KJK-Kerszöv, Bp., 2003. MANKIW, N. G.: <i>Makroökonómia</i> . Osiris, Budapest, 1999 TÖRÖK R.-KARAJZ S.: <i>Közgazdaságtan II. – előadásvázlatok</i> . ME ÁJK, 2003	

VARIAN, H. R.: *Mikroökonómia középfokon*. Akadémiai, Budapest, 2005

HELD, D.- MCGREW, A. [2000]: *The Global Transformations Reader*. Polity Press, Cambridge

Ajánlott irodalom:

DAUBNER, K.- HORVÁTH, S.- PETRÓ, K. [2002]: *Kultúra-gazdaságtani tanulmányok*. Aula, Budapest

ETZIONI, A. [1990]: *The Moral Dimension. Toward a New Economics*. The Free Press, New York

FUKUYAMA, F. [1997]: *Bizalom*. Európa, Budapest

HÁMORI, B. [1998]: *Érzelemgazdaságtan*. Kossuth Kiadó, Budapest

HÁMORI, B. –SZABÓ, K [2006]: *Információgazdaságtan*. Akadémiai Kiadó, Budapest

MAGYARI-BECK, I. [1994]: *Múzsák a piacon*. Aula, Budapest

SEN, A. [2003]: *A fejlődés, mint szabadság*. Európa, Budapest

Mérő, L [1999]: *Mindenki másképp egyforma*. Tercium. Budapest

Csáky, Gy [2009]: *A látható kéz. A fejlesztő állam*. Napvilág kiadó. Budapest

Egyéb tudnivalók:

Szemponatok az ország-elemzéshez:

Földrajzi elhelyezkedés, jellemzés

Gazdaságtörténet (mikor iparosodott, milyen iparágakban, milyen gazdaságpolitikai szerkezeti változások voltak, mikor és miért)

Jelenlegi gazdasági szektorok, részesedésük a GDP-ből, húzóágak, híresebb cégek, tulajdonosi szerkezetek
Gazdaságpolitika (kis történeti áttekintés, deficit, államadósság alakulása és ország sajátosságok)

A válságok elérték-e, melyik, miért, hogyan hatott rájuk, mi volt az ország reakciója

Munkanélküliségi ráta, infláció, egy főre jutó GDP alakulása utóbbi tíz évben és egy-két kritikus másik évben(ábrán, magyarázattal)

Tantárgy neve: Tudományos kutatási gyakorlat I. Scientific Research in Practice I.	Tantárgy Neptun kódja: BTOETSZVNIKUT1
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: választható
Tárgyfelelős (név, beosztás): dr. Bognár László, egy. adj.	
Javasolt félév: tavaszi	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: KN	Számonkérés módja: koll.
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali / levelező
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>A szabad bölcsészet egyetemen oktatói szakirányainak (filozófia, etika, esztétika, kommunikáció- és médiatudomány) valamint az osztatlan tanárképzésnek a területén bevezetni a tudományos munkába, konzulens vezetésével előkészíteni egy tudományos igényű esszét.</p> <p>A szeminárium vár a BA és az MA valamint az osztatlan tanárképzésben résztvevő minden olyan hallgatót (szakjától függetlenül), aki a jelzett tudományterületeken tudományos munkát szeretne végezni.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <p>Témavezetővel konzultációkon a tudományos esszé témájának meghatározása, közelebbi és távolabbi kutatási célok kitűzése, a téma tanulmányozásának jelentősége és beilleszthetősége a tudományos diskurzusba, tézisek állítása, gondolatmenet vázlata, bibliográfia összeállítása a nyomtatott irodalomból (a témához tartozó forrásművek és másodlagos irodalom, néhány mértékadó monográfia, és az utóbbi húsz évben megjelent tanulmányok és szakcikkek).</p>	
<p>Félévközi számonkérés módja:</p> <p>A félévi munka értékelésének alapja az esszé írásos tervezete, amely a következőket tartalmazza: 2000-3000 karakter + betűköz terjedelemben a téma és jelentőségének meghatározása, a kutatási célok jelzése, 2000-3000 karakter + betűköz terjedelemben a dolgozat főbb tézise-tézisei, az esszé gondolatmenet-vázlata, 3000-5000 karakter + betűköz terjedelemben a tervezett esszé egyik fejezete (ez lehet valamely forrásmű választott részletének alapos értelmezése, valamely tézis argumentációjának kidolgozása, a tézisekhez kapcsolódó szakirodalom valamely tételének vagy tételeinek tézisszerű összefoglalása, ismertetése), Legalább 10 tételes, nyomtatott művekből álló bibliográfia, amely tartalmaz forrásműveket, a tézisekhez kapcsolódó monográfiát, tanulmánykötetet és folyóirat-cikkeket.</p>	
<p>Értékelése:</p> <p>aláírás megtagadva: ha hiányoznak a tézisek és a bibliográfia, jeles: ha a tervezet minden felsorolt elemet tartalmaz, jó: ha nem tartalmaz egy kidolgozottabb fejezetet, e minden más elemet tartalmaz, közepes-elégtelen: ha hiányoznak vagy a tézisek, vagy a bibliográfia.</p>	
<p>Kötelezően választható irodalom:</p> <p>Bailey, Stephen 2006 <i>Academic Writing</i>. 2nd Ed. London – New York: Routledge. [3rd Ed. London – New York: Routledge: 2011, az interneten hozzáférhető pdf. a 2. kiadást tartalmazza] http://www1.doshisha.ac.jp/~ji-ie/Bailey.Academic_Writing.pdf (utoljára látogatva 2015.01.10.) Blair, J. Anthony 2012 <i>Groundwork in the Theory of Argumentation. Selected Papers of J. Anthony Blair</i>. Introd. Christopher W. Tindale. Dordrecht – Heidelberg – London – New York: Springer (Argumentation Library).</p>	

Bognár László – Forrai Gábor [2006] *Esszéírás és informális logika*. Ld. <http://www.uni-miskolc.hu/~bolantro/informalis/> (utoljára látogatva 2015.01.10.)

Cassin, Barbara (Dir.) 2004 *Vocabulaire européen des philosophies. Dictionnaire des intraduisibles*. Paris: Le Seuil – Le Robert. Angol nyelvű változata ld. **Cassin, Barbara (ed.) 2014** *Dictionary of Untranslatables. A Philosophical Lexicon*. Translation ed. Emily Apter, Jacques Lezra, Michael Wood, translated by Steven Rendall, Christian Hubert, Jeffrey Mehlman, Nathanael Stein, Michael Syrotinski. Princeton – Oxford: Princeton University Press (Translation – Transnation, series editor Emily Apter).

Garnier, Sylvie - Savage, Alan D. 2011 *Rédiger un texte académique en français*. Paris: Ophrys.

Margitay Tihamér 2007 *Az érvézés mestersége*. 2., jav. kiad. Budapest: Typotex Kiadó.

Pyerin, Brigitte 2014 *Kreatives wissenschaftliches Schreiben. Tipps und Tricks gegen Schreibblockaden*. 4. Aufl. Weinheim – München: Beltz Juventa.

Ajánlott irodalom:

Bartos Tibor 2002 *Magyar szótár. Egymást magyarázó szavak és fordulatok tára*. 1-2. köt. Budapest: Corvina.

Copi, Irving M. 1986 *Informal Logic*. London – New York: Macmillan.

Esselborn-Krumbiegel, Helga 2008 *Von der Idee zum Text. Eine Anleitung zum wissenschaftlichen Schreiben*. 3., überarb. Aufl. Stuttgart: Uni-Taschenbücher.

Hansen, Hans V. – Pinto, Robert C. (eds.) 2007 *Reason Reclaimed. Essays in honor of J. Anthony Blair and Ralph H. Johnson*. Newport News, VA: Vale Press.

Síklaki István (szerk.) 2008 *Szöbeli befolyásolás I. Nyelv, gondolkodás, kultúra*. Budapest: Typotex (Társadalmi kommunikáció).

Síklaki István (szerk.) 2008 *Szöbeli befolyásolás II. nyelv és szituáció*. Budapest: Typotex (Társadalmi kommunikáció).

Spicher, Anne 2011 *Bien écrire, bien rédiger en 40 fiches*. Paris: Ellipses (Bloc optimum).

Spicher, Anne 2006 *Savoir rédiger*. Paris: Ellipses (Optimum).

Osztatlan etika és erkölcsstanár

Tantárgy neve: Etikatörténet II History of Ethics II	Tantárgy Neptun kódja: BTOET4N01, BTOET4L01
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Hell Judit, egy. docens	
Javasolt félév: 4. félév	Előfeltétel: Etikatörténet I.
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: A félév a legfőbb modern etikai irányzatokat tárgyalja Kanttól napjainkig. A vizsgált szerzők és irányzatok: Kant, Mill, Kierkegaard és Sartre; a 20. századi első felének metaetikai elméletei, az intuicionizmus, az emotivizmus; a 20. század második felének új szubsztantív etikai elméletei, az újabb utilitarizmus, a mai szerződéselméleti illetve erényetikai megközelítések.	
1. Bevezetés	
1. A kanti etika 2-4. I. Kant: <i>Az erkölcsök metafizikájának alapvetése</i> , "Előszó"; I-II. szakasz. In: <i>Az erkölcsök metafizikájának alapvetése</i> (Gondolat 1991:13-80.)	
2. Utilitarizmus 5-6. Bentham: „Bevezetés az erkölcsök és a törvényhozás alapelveibe”,1-8. fejezet. In: <i>Brit moralisták a XVIII. században</i> (Gondolat 1977: 680-721.) J. St. Mill: "Haszonelvűség", 1-4. In: <i>A szabadságról. Haszonelvűség.</i> (Helikon 1980: 229-307.)	
3. Egzisztencialista etika 7. S. Kierkegaard:"Az esztétikai és az etikai közötti egyensúly a személyiség kidolgozásában". In: <i>Sören Kierkegaard írásaiból</i> (Gondolat 1969: 121-4., 196-251.) J.P. Sartre: <i>Egzisztencializmus.</i> (Hatágú Síp 1991: 29-84.)	
4. Metaetika és metaetika-kritika 8. G. E. Moore: <i>Principia Ethica</i> 1.fejezet. In: Lónyai Márta (vál.): <i>Tények és Értékek.</i> (Gondolat 1981: 51-105.) 9-10. M. Schlick: "Az etika kérdései". In: Altrichter Ferenc (szerk.): <i>A Bécsi Kör filozófiája.</i> (Gondolat 1972: 507- 533.) Ch. L. Stevenson: „Az etikai kijelentések emotív jelentése” In: Lónyai Márta (vál.): <i>Tények és Értékek.</i> (Gondolat 1981: 51-105.)	
5. A metaetika után: az utilitarizmus, a szerződéselméleti megközelítés és az új erényetika 11. J. Rawls:"Kétfajta szabályfogalom" In: Lónyai Márta (vál.): <i>Tények és Értékek.</i> (Gondolat 1981: 364-416.) J. Elster: "Racionális döntések". In: Felkai, G. Némedi D., Somlai P. (szerk.): <i>Olvasókönyv a szociológia történetéhez II.: Szociológiai irányzatok a XX. században,</i> (Új Mandátum Könyvkiadó 2000: 215-231.)	

12. J. Rawls: "A méltányosságként felfogott igazságosság". *Az igazságosság elmélete* (Osiris, 2000: 1. fej.)
13. T. M. Scanlon: „Szerződéselmélet és haszonelvűség”. In: Huoranszki, F. (szerk.): *Modern politikai filozófia* (Osiris 1997: 35-57.)
14. A. MacIntyre: "Egy nyugtalanító gondolat"; "Az erények természete". In: *Az erény nyomában*, (Osiris, 1998: 1. és 14. fej.)

Értékelése:

Kollokvium.

Kötelező irodalom:

Lásd fent.

Ajánlott irodalom:

Frankena: *Ethics*. Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall, 1963.

Mackie: *Ethics. Inventing Right and Wrong*. London, Penguin 1977.

MacIntyre: *Az etika rövid története*. Budapest, Typotex, 2012.

MacIntyre: *Az erény nyomában. Erkölcselméleti tanulmány*. Budapest, Osiris, 1998.

Tantárgy neve: Általános etika II. Fundamental Ethics II	Tantárgy NEPTUN kódja: BTOET4N02, BTOET4L02
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Makai Péter, adjunktus	
Javasolt félév: páratlan év, tavasz	Előfeltétel: Általános etika I.
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): aláírás és gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali, levelező (osztatlan etikatanári képzés, 4. félév)
A tanulmányok feladata és célja: (α) az erkölcsi alaptapasztalatok filozófiai mélységű átvilágítása; (β) az ember morális életgyakorlatára, annak lehetőségfeltételeire irányuló reflexió hagyományának (ethica fundamentalis) klasszikus auktorok művein keresztül ívelő történeti áttekintése; (γ) a tárgyalás során feltáruló különböző (kötelesség-, következmény-, erény-, célzat- és felelősségetikai etc.) válaszok rendszeres feldolgozása. Folytatva az „Általános etika I.” által megkezdett utat a felvetett morálfilozófiai problémákat gyakorlati példák közös elemzésén keresztül világítjuk meg.	
Tantárgy tematikus leírása: 01. Emberi természet és erkölcs 02. Erkölcsi tapasztalat. Cselekvés és szabadság 03. Akarat, vágy és szenvedély 04. Indítékok, célok, következmények és helyzetek 05. A jó (rossz) és a helyes (helytelen). A kötelesség 06. A normák. Morál, erkölcs, jog. Természetjog 07. A lelkiismeret és autonómia 08. Az erkölcsi felelősség. Bűn és szégyen 09. A boldogság és az erény 10. Érvélmódok I. Teleológia és deontológia 11. Érvélmódok II. Konzekvencializmus és utilitarizmus 12. Érvélmódok III. Aretológia. Felelősségetika. 13. Érvélmódok V. Axiológia 14. Az erkölcsök sokféleségének problémája 15. Összegző reflexiók	
A gyakorlati jegy adásának előfeltétele(i): a félévi aláírás megszerzése – az előírásoknak megfelelő óralátogatás. Minthogy a kurzus szemináriumi jelleggel esetmegbeszélésekre épül, fontos követelmény, hogy a hallgatók óráról órára részt vegyenek a közös diszkuszióban. Ennek függvényében megajánlott gyakorlati jegy adható. Ellenkező esetben egy meghatározott terjedelmű, tartalmú és formájú, továbbá az alapvető helyesírási, nyelvhelyességi és hivatkozási követelmények szerint beadott írásmű kiértékelésének az eredménye határozza meg a gyakorlati jegy értékét. Beadásának határideje: a vizsgaidőszak első két hetén belül; elektronikus levélhez csatolt formában (makailp@gmail.com). Az üzenet nélkül érkező küldemények automatikusan törlésre kerülnek.	
<i>Részleteiben</i>	
(α) <i>Terjedelmi követelmény.</i> Minimális terjedelem: 0,3; maximális terjedelem 0,5 szerzői ív; azaz $\approx 13\,000\text{--}20\,000$ n (leütés) [1 szerzői ív = 40 000 n] lábjegyzetekkel együtt, a	

leütésekbe beszámítva a szóközöket is – ami hozzávetőlegesen és az alább megadott formában 5,5–8,5 A/4-es oldalnyi anyagnak feleltethető meg.

(β) *Tartalmi követelmény.* A hallgatónak a megadott kötelező irodalmak egy szabadon választott fejezetét (annak ismeretkörét/problematikáját) kell írásban feldolgoznia. Az írásmű szigorúan két különböző – tipográfiai megjelenítésében is elváló – részből kell álljon! Amíg az első részben összefoglaló módon bemutatásra kerül az olvasott műrészlet tartalma; addig második részben a feldolgozott szakirodalom önálló, esszéjellegű kiértékelésére és továbbgondolására esik a hangsúly. Az utóbbihoz a tárgyfelelőssel történő konzultáció után használhatók további, témához illeszkedő szakirodalmak is. Mindkét részben alapkövetelmény az informális logika szabályainak érvényesítése. A jegyzetszerű, logikai összefüggéseket tartalmilag/formailag/nyelviileg nem érvényesítő munkák automatikusan elégtelennek minősülnek.

(γ) *Formai követelmény.* Az írásműnek tartalmaznia kell a hallgató (név, szak) és a kurzus (tárgy neve, futó félév) azonosításához szükséges adatokat. A szövegtest *New Times Roman* vagy *Minion Pro* betűtípusból, 12-es betűmérettel szedett legyen – a címek/alcímek betűtípusa/mérete esetében is. Kerülendő a rendhagyó, egyéni formázás! A folyó szöveg sorkizárt; a margó normál méretű; a cím/alcím balra igazított. A jegyzetek, lábjegyzetek arab számozásúak. A kiemeléshez egyedül kurzíválás használható – elkerülve az aláhúzott, félkövér, ritkított vagy kiskapitális formákat. A sorköz 1-es fokozatú. A szövegtest („enter”-ek segítségével) bekezdésekre tagolódik, amelyet nem tágabb sorközzel, hanem maximum 3 karakterértékű behúzással jelölünk. A takarékoság érdekében a külön címlap kerülendő!

(δ) *Helyesírási és nyelvhelyességi követelmény.* Elvárás, hogy a munka érvényesítse az írott nyelv alapvető helyesírási követelményeit. A durva és súlyos típushibák elkerülésén túl ügyelni kell a központoszási hibákra is, amelyek adott esetben súlyosan veszélyeztetik a textus értelmezhetőségét. 10–15 súlyos típushiba felett a munka elégtelennek minősül. (Íráskészség-zavar fennállása esetén hivatalos igazolás szükséges!)

(ε) *Hivatkozási követelmény.* A hallgató szabadon választhat hivatkozási formát (szövegtörzsi, sorszámozott, szövegvégi jegyzet, lábjegyzet vagy zárójeles/harvardi jegyzet), de minden esetben követelmény a választott forma következetes alkalmazása, amely lehetővé teszi az öt bibliográfiai adat (szerző, cím, hely, év, kiadó) azonosíthatóságát illetve a locus (szöveghely) pontos visszakereshetőségét. További tájékozódáshoz ajánlható: Gyurgyák János: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*. Budapest, 2005, Osiris Kiadó. Illetve követhető adott esetben a Magyar Tudomány vagy a *Magyar Filozófiai Szemle* szerzői ajánlása is.

A fenti pontoknak nem megfelelő, továbbá az adott határidőn túl érkező írásművek automatikusan elégtelennek (1) minősülnek.

Értékelés: az aktív részvétel illetve a tartalmi feldolgozás minőségének a függvényében.
[Az érdemjegy javítása esetén a korábbi jegyekkel együtt számolt átlag az irányadó.]

Kötelező irodalom:

Michael J. Sandel: *Mi igazságos és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata*. Ford. Felcsuti Péter. Budapest, 2012, Corvina.

Robert Spaeman: *Erkölcsei alapfogalmak*. Ford. Maleczki József. Ford. Budapest, 2001, Egyházfórum.

Az esetelemzésekhez többek között az alábbi munkákat használjuk:

Julian Baggini: *A tárgyerra kívánczó malac*. Ford. Barabás András. Budapest, 2008, Corvina.

Ray Billington: *Living Philosophy*. London–New York, 2003^{3th}, Routledge.

Martin Cohen: *101 Ethical Dilemmas*. London–New York, 2007^{2nd}, Routledge.

Ajánlott irodalom:

Harry J. Gensler: *Ethics. A Contemporary Introduction*. London–New York, 2011^{2nd}, Routledge.

Louis O. Kattsoff: *Making Moral Decisions. An Existential Analysis*. The Hague, 1965, Martinus Nijhoff.

James Rachel: *Elements in Moral Philosophy*. New York, 2003^{4th}, McGraw–Hill.

Tantárgy neve: Filozófiai és vallási antropológia Philosophy and Religion on Man	Tantárgy Neptun kódja: BTOET4N03; BTOET4L03
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófia
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Gáspár Csaba László egy. doc	
Javasolt félév: 4.	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali / levelező
Tantárgy feladata és célja: Az emberre vonatkozó filozófiai és teológiai reflexió szellemtörténeti folyamatának és eredményének összehasonlító.	
Tantárgy tematikus leírása: Filozófia és vallás különbsége (1-2); a filozófiai antropológia kialakulásának szellemtörténeti okai (3); az emberi lét jellemzőinek — testiség és szellemség, immanencia és transzcendencia, individualitás és társadalmiság, időbeliség és öröklét — filozófiai és vallási értelmezései (4-12); összefoglalás (13-14).	
Félévközi számonkérés módja: sikeres zárthelyi dolgozat.	
A vizsga anyaga és értékelése: 1 szabadon választott és 1 kijelölt tétel ismertetése.	
<ul style="list-style-type: none"> • jeles (5): szabadon választott tétel 90 %-os, a kijelölt tétel 80 %-os ismerete, • jó (4): a szabadon választott tétel 80 %-os, a kijelölt tétel 70 %-os ismerete, • közepes (3): a szabadon választott tétel 80 %-os, a kijelölt tétel 60 %-os ismerete, • elégséges (2): a szabadon választott tétel 80 %-os, a kijelölt tétel 50 %-os ismerete. 	
Kötelező irodalom:	
WOLFF, HANS WALTER: <i>Az Ószövetség antropológiája</i> . (Ford. Blázi György) Harmat Kiadó - PRTA, Bp., 2001.	
BOGLÁR LAJOS: <i>Vallás és antropológia</i> . Bevezetés. [Szimbiózis kötetek I.] ELTE-BTK Kulturális Antropológia Szakcsoport.	
ELIADE, MIRCEA: <i>A szent és a profán</i> . A vallási lényegről. Európa, Budapest 1987. (letölthető: http://filozofia-miskolc.net/2011/11/gaspar-csaba-anyagai/)	
PANNENBERG, WOLFHART: <i>Rendszeres teológia</i> 1-2. (Ford. Görföl Tibor). Osiris Kiadó, Bp., 2005/6. 2. kötet, 8-9. fejezet.	
RAHNER, KARL: <i>A hit alapjai</i> . Bevezetés a kereszténység fogalmába. (Ford. Endreffy Zoltán) SZIT, Bp., 1983. Újabb kiadás: [»Katolikus Teológiai Kézikönyvek« 27.] Agapé, Szeged, ² 1998. (Első, második fejezet.)	
Ajánlott irodalom:	
LEEuw, GERARDUS VAN DER: <i>A vallás fenomenológiája</i> . (Ford. Bendl Júlia, Dani Tivadar, Takács László) [»Osiris Tankönyvek«] Osiris Kiadó, Bp., 2001.	
NYÍRI TAMÁS: <i>Antropológiai vázlatok</i> . SZIT, Bp., 1972.	
NYÍRI TAMÁS: <i>A keresztény ember küldetése a világban</i> . Akadémia Kiadó, Bp., ³ 1996. www.ppek.hu	
BULTMANN, RUDOLF: <i>Az Újszövetség teológiája</i> . (Ford. Koczó Pál) [»Osiris Tankönyvek«] Osiris, Bp., 1998.	
RING, NANCY C. ET AL: <i>Introduction to the Study of Religion</i> . New York, 1998.	
CORETH, EMERICH: <i>Was ist der Mensch?</i> Grundzüge einer philosophischen Anthropologie. Tyrolia, Innsbruck - Wien, ⁴ 1986.	

Tantárgy neve: Gyakorlati filozófia II. Practical Philosophy II	Tantárgy NEPTUN kódja: BTOET4N04/BTOET4L04
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Makai Péter, adjunktus	
Javasolt félév: páratlan év, tavasz	Előfeltétel: Gyakorlati filozófia I.
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): aláírás és kollokvium (szóbeli vizsga)
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali és levelező (osztatlan etikatanári képzés, 4. félév)
<p>A tanulmányok feladata és célja: <i>Arisztotelész</i> óta elkülönítjük egymástól az emberi aktivitás három formáját, a szemléleti, a gyakorlati és az alkotói jellegű tevékenységi köröket. Noha az etikának <i>gyakorlati filozófiaként</i> történő meghatározása (illetve fordítottnak: a gyakorlati filozófiának efféle leszűkítése) jogos lehet, <i>a cselekvés és a gyakorlat tudományaként</i> felfogott <i>praxeológia</i> egy ennél tágabb területet ölel fel. A cselekedeteinket meghatározó döntések/helyzetek elemzésén túl magában foglalja az egyéni és közösségi gyakorlatok, illetve a gyakorlatokból kiépülő társadalmi alakzatok és intézmények (jog, erkölcs, politika, gazdaság etc.) működésének a tudományos vizsgálatát, közelebbről pedig a gyakorlatokra irányuló filozófiai-kritikai reflexiót. A tantárgy célja a gyakorlati filozófia területén felmerülő kérdések/válaszok konkrét szerzők gondolatvilágán átívelő bemutatása.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <p>01. Rousseau. Történelem és észjog Jean-Jacques Rousseau: Javított-e az erkölcsökön a tudományok és a művészetek újraéledése? In <i>Értekezések és filozófiai levelek</i>. Ford. Kis János. Budapest, 1978, Magyar Helikon. 7–38.</p> <p>02–03. Kant. Legalitás, moralitás, autonómia Immanuel Kant: <i>Az erkölcsök metafizikájának alapvetése</i>. Ford. Berényi Gábor. Budapest, 1991, Gondolat. 11–101.</p> <p>04–05. Hegel. Dialektikus etika és történelem. [Recht ↔ Moralität] → Sittlichkeit. Kitérő: Marx Georg Wilhelm Friedrich Hegel: <i>A jogfilozófia alapvonalai avagy a természetjog és államtudomány vázlat</i>. Ford. Szemere Samu. Budapest, 1971, Akadémiai. 127–186.</p> <p>06. Radbruch contra Kelsen. Jog és/vagy erkölcs? Gustav Radbruch: Törvényes jogtalanság és törvényfeletti jog. In Varga Csaba (szerk.): <i>Jog és filozófia</i>. Budapest, 2001, Szent István Társulat. 229–238. Hans Kelsen: Jogi pozitivizmus és a természetjog doktrínája. In Varga Csaba (szerk.): <i>Jog és filozófia</i>. Budapest, 2001, Szent István Társulat. 351–357. Hans Kelsen: Mi az igazságosság? In Varga Csaba (szerk.): <i>Jog és filozófia</i>. Budapest, 2001, Szent István Társulat. 304–322.</p> <p>07. Max Weber contra Leo Strauss. Cselekvés egy szekularizált és instrumentálisan racionális világban. Értéksemlegesség és antagonisztikus pluralitás Max Weber: A társadalomtudományos és társadalompolitikai megismerés „objektivitása”. In Wessely Anna (szerk.): <i>Tanulmányok</i>. Ford. Wessely Anna. Budapest, 1998, Osiris. Leo Strauss: <i>Természetjog és történelem</i>. Ford. Láncki András. Budapest, 1999, Pallas–</p>	

Attraktor. 15–90.

08. Hans-Georg Gadamer. A gyakorlati tudás (fronézis) genezise

Hans-Georg Gadamer: *Igazság és módszer*. Ford. Bonyhai Gábor. Budapest, 2003, Osiris. Második rész, II. fejezet, 2. b): Arisztotelész hermeneutikai aktualitása. 348–361.

09. Axel Honneth. Modern elismerélmélet

Axel Honneth: Elismerés és morális kötelesség. In *Elismerés és megvetés. Tanulmányok a kritikai társadalomelmélet köréből*. Ford. Weiss János. Pécs, 1997, Jelenkor. 151–168.

10. Jürgen Habermas. Diskurzusetika

Jürgen Habermas: Fejezetek a diskurzusetika megalapozásának programjához ill. A gyakorlati ész pragmatikai, etikai és morális használatáról. In *Kommunikatív etika*. Ford. Felkai Gábor. Miskolc, 1995, Egyetemi Kiadó. 151–209; 271–284.

Jürgen Habermas: Az értelmegértés problémája az empirikus-analitikus cselekvéstudományokban. In *A társadalomtudományok logikája*. Budapest, 1994, Atlantisz. 207–242.

11. Odo Marquard. A gyakorlat értelmességének problémája

Odo Marquard: Az értelem reményének fogyókúrája. In *Az egyetemes történelem és más mesék*. Ford. Mesterházi Miklós. Budapest, 2001, Atlantisz. 297–318.

12. Joel Feinberg. Jog, igazságosság – és ami azon túl következik

Joel Feinberg: *Társadalomfilozófia*. Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, 1999, Osiris. 6–7. fejezet. 126–175.

Joel Feinberg: A rossz szamaritánus erkölcsi és jogi felelőssége. In Krokovay Zsolt (szerk.): *Felelősség*. Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, 2006, L'Harmattan. 6–7. fejezet. 126–175.

13. László Ervin. Elképzelés a jövő gyakorlatáról

László Ervin: *Az új világgép*. Budapest, 2009, Nyitott Könyvműhely. 127–153.

14. Összegző reflexiók

A kollokviumi vizsgára bocsátás előfeltétele(i): a félévi aláírás megszerzése – aktív részvétel az órák legalább nyolcvan százalékán. A szóbeli vizsga anyagát az előadások és a felsorolt kötelező irodalom tartalma alkotja. Vizsgakövetelmény(ek): a tananyag megfelelő szintű ismerete.

Értékelés: a tananyag terjedelmi és tartalmi ismeretének függvényében.

[Az érdemjegy javítása esetén a korábbi jegyekkel együtt számolt átlag az irányadó.]

Kötelező irodalom:

Lásd a tematikus leírás alatt megadott műveket!

A kollokviumhoz szükséges kötelező források a félév során kerülnek végleges rögzítésre.

Ajánlott irodalom:

Robert E. Goodin–Philip Pettit–Thomas Pogge (ed.): *A Companion to Contemporary Political Philosophy*. Volume I–II. Oxford, 2007^{2nd}, Blackwell Publishing.

Michael J. Sandel: *Mi igazságos és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata*. Ford. Felcsuti Péter. Budapest, 2012, Corvina.

Leo Strauss–Joseph Cropsey: *A politikai filozófia története I–II*. Ford. Berényi Gábor et al. Budapest, 1994, Európa.

Tantárgy neve: Az érvelés mestersége The Skill of Arguing	Tantárgy Neptun kódja: BTOET4N05 BTOET4L05
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): dr. Bognár László egy. adj.	
Javasolt félév: tavaszi	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): gyak. jegy
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali, levelező
Tantárgy feladata és célja:	
<p>Mindenki számára mellőzhetetlen a vitákban, szakmai megbeszéléseken való részvételhez. A kurzus megismerteti a racionális meggyőzés eszközeivel és ezek használatával, a racionális vita kellékeivel, az érvelés elemi szabályaival, a meggyőző szemléltetés és példák ismérveivel, a tények konstrukcióival, a magától értetődő feltételek és premisszák használhatóságával.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. párbeszéd, vita, kritika 2. kérdés, válasz 3. retorika, logika 4. racionális vita 5. állítások 6. érvek 7. ellenőrizhetőség 8. megerősítés és cáfolat 9. következtetések, 10. deduktív és induktív következtetések 11. szavak, fogalmak, szakkifejezések 12. értelem, jelentés 13. értelmezés, meghatározás 14-15. házi-esszék megvitatása 	
Elemzésre javasolt filmek:	
<p>Jean-Pierre Dardenne - Luc Dardenne <i>Deux jours, une nuit</i>; William Friedkin <i>12 Angry Men</i>; Howard Hawks <i>His Girl Friday</i>; Sidney Lumet <i>12 Angry Men</i>; Otto Preminger <i>Anatomy of a Murder</i>; Billy Wilder <i>Witness for the Prosecution</i></p>	
Félévközi számonkérés módja:	
<p>2 db. háziesszé. Beadás határideje: 2017. március 16. csütörtök éjféli. A 2017. március 17-én vagy utána érkező háziesszéket nem fogadhatók el, a hallgató „aláírás véglegesen megtagadva” bejegyzést kap, akkor is, ha egyéni tanrendet választott.</p>	
Beadás kötelező 3 módja (a három mód mindegyikén be kell adni):	

(1) e-mail-be belemásolva, (2) ugyanahhoz az e-mailhez csatolva, (3) nyomtatva.

A nyomtatott példányt az ME BTK Filozófiai Intézet titkárságán kell leadni Bognár László részére, az e-mailt a következő címre kell küldeni:

bollario@uni-miskolc.hu

A háziesszé főszövegének terjedelme: **az egyik háziesszé legalább 4000 karakter + betűköz, a másik legalább 3000 karakter + betűköz** terjedelmű. A terjedelemben nem számítanak bele: cím, jegyzetek. Idézetek, bibliográfiai leírások, saját vélemény kifejtései csak a jegyzetekben szerepelhetnek.

A házi esszék alapján szerezhető a kurzust záró kollokviumi jegy.

A hosszabb házi esszé témája: egy vita vagy egy műről írt több recenzió elemzése, értelmezése az informális logikai szakirodalom közelítésével, eszköztárával (fogalomtárával, elemzési terminusaival). Az adott vita vagy recenzió-csomag összes, bibliográfiában szereplő tételét be kell vonni az elemzésbe, a választott, felhasznált szakirodalomra oldalszámokkal hivatkozni kell. Csak a bibliográfiában szereplő vitát vagy recenzió-csomagot lehet választani.

A rövidebb házi esszé témája: egy marginália vagy egy egyedi recenzió elemzése, értelmezése az informális logikai szakirodalom közelítésével, eszköztárával (fogalomtárával, elemzési terminusaival). A választott, felhasznált szakirodalomra oldalszámokkal hivatkozni kell. Csak a bibliográfiában szereplő margináliát vagy recenziót lehet választani.

Az elemzéshez választható vita, egy műről írt több recenzió, marginália vagy egyedi recenzió felsorolása megtalálható a kötelező irodalomban. **Más, mint az ott felsoroltak, nem választható.**

Értékelése:

A házi-esszék értékelése:

aláírás megtagadva: ha nem érkeznek meg határidőre a házi-esszék,

jeles: a dolgozat két szakirodalmat feldolgozva (hivatkozásokkal) a választott témában releváns tézist ismerttet, az állítást kellő értelemzhetőségben kifejti, érvekkel, példákkal, gondolatmenet-rekonstrukcióval támasztja alá,

jó: a dolgozat két szakirodalmat feldolgozva (hivatkozásokkal) a választott témában releváns tézist ismerttet, az állítást kellő értelemzhetőségben kifejti,

közepes: a dolgozat a választott témában releváns tézist ismerttet, az állítást kellő értelemzhetőségben kifejti,

elégséges: a dolgozat a választott témában releváns tézist ismerttet,

elégtelen: a dolgozat olyan tézist állít, amely relevánsan nem vonatkoztatható a választott témára.

Kötelező irodalom:

(a felsorolásban szereplő internetes linkek utoljára látogatva 2017. január 15.)

(A kötelezően választható magyarnyelvű szakirodalmat az idegennyelvű szakirodalom, majd ezt az elemzésre szánt példák bibliográfiája követi.)

Magyarnyelvű irodalom:

Bognár László – Forrai Gábor [2006] *Esszéírás és informális logika*

<http://www.uni-miskolc.hu/~bolantro/informalis/>

Gadamer, Hans-Georg 2003 *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlatja*. 2., jav. kiad. Ford. Bonyhai Gábor, Fehér M. István. Budapest: Osiris (Sapientia humana, sorozatszerk. Boros Gábor, Gyurgyák János), belőle „A hermeneutikai tapasztalat elméletének alapvonalai” 299-420. old.

Grice, Herbert Paul 2011 *Tanulmányok a szavak életéről*. Budapest: Gondolat Kiadó (Társadalomelmélet – kommunikációtudomány, A kommunikációkutatás klasszikusai, sorozatszerk.

Horányi Özséb), belőle „Társalgás és logika (1967, 1987)”, ford. Márton Miklós, Bárány Tibor, 9-135. old. Belőle részlet ld. <http://philosophy.elte.hu/zvolenszky/grice.pdf>

Margitay Tihamér 2007 *Az érvelés mestersége*. 2., jav. kiad. Budapest: Typotex Kiadó.

Popper, [Sir] Karl [Raimund] 1997 *A tudományos kutatás logikája*. Ford. Petri György, Szegedi Péter. Budapest: Európa Kiadó. (Angolul ld. *The Logic of Scientific Discovery*, published in the Taylor & Francis e-Library, 2005

<http://strangebeautiful.com/other-texts/popper-logic-scientific-discovery.pdf>

Reboul, Anne – Moeschler, Jacques 2006 *A társalgás cselei. Bevezetés a pragmatikába*. Ford. Gécseg Zsuzsanna. Budapest: Osiris Kiadó (Osiris könyvtár – nyelvészet, sorozatszerk. Kontra Miklós, Pléh Csaba, Siptár Péter).

Zentai István 2006 *Meggyőzőestechnika és kritikai gondolkodás a mindennapi gyakorlatban*. Budapest: Medicina Könyvkiadó.

Zentai István – Tóth Orsolya 1999 *A meggyőzés csapdái. Informális hibák és visszaélések a mindennapi meggyőzésben*. Budapest: Typotex Kiadó.

Idegennyelvű irodalom.

Blair, J. Anthony 2012 *Groundwork in the Theory of Argumentation. Selected Papers of J. Anthony Blair*. Introd. Christopher W. Tindale. Dordrecht – Heidelberg – London – New York: Springer (Argumentation Library).

Johnson, Ralph H. 2000 *Manifest Rationality. A Pragmatic Theory of Argument*. London: Routledge.

Perelman, Chaïm – Olbrechts-Tyteca, Lucie 2008 *Traité de l'argumentation. La nouvelle rhétorique*. 6e édition. Préf. Michel Meyer. Bruxelles: Éditions de l'Université de Bruxelles (UB lire Fondamentaux 1).

Popper, Sir Karl Raimund 2002 *Conjectures and Refutations. The Growth of Scientific Discovery*. 2nd Ed. London: Routledge (Routledge Classics).

Walton, Douglas 2008 *Informal Logic. A Pragmatic Approach*. 2nd Ed. Cambridge: Cambridge University Press.

Elemzésre választható viták, párbeszéddek, recenziók:

(A Márkus-Kis-vita, a Fodor-Kis-vita, a Sándor Iván-Márton László-párbeszéd, az Eszes-Schwendtner-Tózsér-Ullmann-vita, több recenzió egy műről: Tatár Izrael könyvéről és Kerényi Petőfi monográfiájáról, margináliák avagy egymással társalgó kritikák, egyedi recenziók és ismertetések)

Márkus György - Kis János 1997 [Vita a szabadságról]. In *Beszélő* 3. folyam 2. évf. 8-9. sz. (1997. augusztus-szeptember) 18-82. old. Részletezve:

Márkus György „A szabadságról” 18-29. old.,

<http://beszelo.c3.hu/cikkek/a-szabadsagrol>

Kis János „A szabadságról – Márkus Györggyel vitázva” 30-53. old.

<http://beszelo.c3.hu/cikkek/a-szabadsagrol-%E2%80%93-markus-gyorggyel-vitazva>

Márkus György „Illúziók és reáliák” 54-71. old.

<http://beszelo.c3.hu/cikkek/illuziok-es-realiak>.)

Kis János „Margináliák”. 72-82. old.

<http://beszelo.c3.hu/cikkek/marginaliak>

Fodor Géza és Kis János párbeszéde a Hamletről

Fodor Géza [1991] „Nagyon túhégyre vennők, ha így vennők?”. In Fodor Géza 1998 *Zene és színház*. Argumentum Kiadó-Lukács Archívum: Budapest, 7-41. old. [Folyóiratban: *Színház* 25. évf. (1992) 10. sz., 13-29. old.]

http://www.szhaz.net/pdf/1992_10.pdf

Kis János 1998 „Hamlet. Egy olvasat olvasata”. *Holmi* 10. évf. (1998) 12. sz., 1647-1672. old.

<http://holmi.org/pdf/archive/holmi1998-12.pdf>.)

Eszes Boldizsár, Schwendtner Tibor, Tózsér János, Ullmann Tamás párbeszéde az analitikus és a

kontinentális filozófiáról:

Eszes Boldizsár – Tózsér János 2005 „Mi az analitikus filozófia?” *Kellék* 27-28. sz. 45-71. old.

<http://kellek.adatbank.transindex.ro/pdf/27-28/018eszes.pdf>

Schwendtner Tibor 2006 „Analitikus versus kontinentális filozófia” *MaFiSz* 2006 / 1-2. sz.

Ullmann Tamás 2006 „Analitikus és kontinentális filozófia” *MaFiSz* 2006 / 3-4. sz.

Eszes Boldizsár – Tózsér János 2007 „Mi és mi nem analitikus filozófia”. *MaFiSz* 2007 / 1-2. sz.

A *MaFiSz* (Magyar Filozófiai Szemle) 1957-2010 példányai elérhetők a következő oldalról:

<http://adtplus.arcanum.hu/hu/collection/MagyarFilozofiaiSzemle/>

Eszes Boldizsár – Tózsér János „Analitikus filozófia és fenomenológia”

http://real.mtak.hu/3095/1/analitikus_filoz%C3%B3fia_%C3%A9s_fenomenol%C3%B3gia.pdf

Több recenzió egy műről – Tatár György Izrael-könyvéről:

Márton László 2001 „A felszabadító értelem.” [Két bírálat egy könyvről. *Tatár György: Izrael. Tájkép csata közben. Osiris, 2000. 211 oldal, 1500 Ft.*] In *Holmi* 13. évf. 7. sz. (2001. július),

981-987. old.

Rugási Gyula 2001 „’JIHJE BE-SZÉDER’”. [Két bírálat egy könyvről. *Tatár György: Izrael. Tájkép csata közben. Osiris, 2000. 211 oldal, 1500 Ft.*] In *Holmi* 13. évf. 7. sz. (2001. július), 987-997. old.

<http://www.holmi.org/2001/07/marton-laszlo%20%80%93rugasi-gyula-ket-biralat-egy-konyvrol-tatar-gyorgy-izrael-tajkep-csata-kozben>

Tamás Gáspár Mikós 2001 „Új zsidó nacionalizmus. Tatár Györgyről és másokról.” *Népszabadság* 59. évf. 268. sz. (2001. nov. 17., szombat), budapesti kiadás, 24-25. old. (Hétvége melléklet).

Tatár György 2014 „A nagybácsi levele. *Válasz TGM kritikájára.*” In Uő. *A „másik oldal”.*

Kabbalista esszék. Pozsony: Kalligram, 225-233. old.

(A bírált kötet új kiadása: **Tatár György** ²2009 *Izrael. Tájkép csata közben.* Pozsony: Kalligram.)

Több recenzió egy műről – Kerényi Ferenc Petőfi-monográfiájáról:

Márton László 2009 „Félbetört élet teljes rajza.” Két bírálat egy könyvről. *Kerényi Ferenc: Petőfi Sándor élete és költészete. Kritikai életrajz. Osiris, 2008. 540 oldal + 24 oldal képmelléklet, 4500 Ft*”. *Holmi* 21. évf. 8. sz. (2009. augusztus), 1115-1123. old.

Szilágyi Márton 2009 „Egy magisztrális Petőfi-monográfia.” Két bírálat egy könyvről. *Kerényi Ferenc: Petőfi Sándor élete és költészete. Kritikai életrajz. Osiris, 2008. 540 oldal + 24 oldal képmelléklet, 4500 Ft*”. *Holmi* 21. évf. 8. sz. (2009. augusztus), 1123-1127. old.

<http://www.holmi.org/2009/08/marton-laszlo-szilagyi-marton-ket-biralat-egy-konyvrol-kerenyi-ferenc-petofi-sandor-elete-es-kolteszete-kritikai-eletrajz>

Margináliák – egymással társalgó kritikák:

Margócsy István (szerk.) 2009 *Margináliák. Kritikák több hangra.* Budapest: Palatinus. Belőle:

Margócsy István „Kornis Mihály / Kádár (magyar dráma)” 59-71. old., ld. még hozzá **Szilágyi Ákos**

„Kornis Mihály / Kádár II.” 72-84. old., továbbá **Margócsy István** „Márton László / Árnyas főutca”

108-117. old., **Margócsy István** „Tar Sándor / Nóra jön” 132-143. old., **Szilágyi Ákos** „Spiró György / Fogság” 205-234. old.

További margináliák a 2000 folyóiratból:

Margócsy István 2013 „Borbély Szilárd / Nincstelenek – Már elment a Mesijás?”. In *2000* 25. évf. 10. sz. (2013. október), 3-16. old.

Bojtár Endre 2007 „Szegedy-Maszák Mihály (szerk.) / A magyar irodalom története”. In *2000* 19. évf. 11. sz. (2007. nov.) [Margináliák], 51-65. old.

Szilágyi Ákos 2007 „Kende Péter / Eltérőzolt forradalom?”. In *2000* 19. évf. 4. sz. (2007. ápr.) [Margináliák], 57-73. old.

Egyedi recenziók, ismertetések:

Márton László 2006 „Költőélet, költőhalál (Ferenc Győző: Radnóti Miklós élete és költészete)”. *Holmi* 18. évf. 11. sz. (2006. november), 1553-1573. old.

www.holmi.org/pdf/holmi2006-11.pdf

Schmal Dániel 2012 „Descartes platonizmusa és a szenvedélyek. *René Descartes: A lélek*

szenvedélyei és más írások. Ford. Dékány András fordításának felhasználásával Boros Gábor és Gulyás Péter. L'Harmattan, Budapest, 2012. 218 old., 2500 Ft.” BUKSZ 24. évf. 1. sz. (2012. tavasz), 9-16. old.

http://epa.oszk.hu/00000/00015/00065/pdf/Buksz_2012_01_03biralat.pdf

Szalai Miklós 2011 „A trónörökös visszatér? Mészáros István: *A Tőkén túl. Közelítések az átmenet elméletéhez. Fordította Csala Károly. L'Harmattan – Eszmélet Alapítvány, Budapest, 2008-2010. 1-4. köt. 1375 oldal, 13000 Ft.*” BUKSZ 23. évf. 2. sz. (2011. nyár), 124-134. old.

<http://buksz.c3.hu/1102/04bir.szalai.pdf>

Virágh Szabolcs 2011 „Trauma és történelem találkozása. Emlékezet, reprezentáció, rítus.” BUKSZ 23. évf. 2. sz. (2011. nyár), 161-170. old.

<http://epa.oszk.hu/00000/00015/00062/pdf/08prob.virag.pdf>

Ajánlott irodalom:

(a felsorolásban szereplő internetes linkek utoljára látogatva 2017. január 15.)

Magyarnyelvű irodalom:

Arisztotelész 1982 *Rétorika*. Ford., jegyz., utószó Adamik Tamás. Budapest: Gondolat.

Arisztotelész 1961 *Organon. I. köt. Kategóriák – Herméneutika – Első analitika*. Szerk., jegyz. Szalai Sándor, ford. Rónafalvi Ödön, Szabó Miklós. Budapest: Akadémiai Kiadó (Görög és latin írók / Scriptorum graeci et latini 7).

Cicero [Marcus Tullius] 2012 *Összes retorikaelméleti művei*. Bev. Adamik Tamás. Pozsony: Kalligram.

Cicero, Marcus Tullius 2010 *Összes perbeszédei*. Ford., jegyz., bev. Nótári Tamás. Szeged: Lectum Kiadó.

Cicero, Marcus Tullius 1990 *Philippicák Marcus Antonius ellen*. Ford., utószó, jegyz. Maróti Egon. Budapest: Európa Könyvkiadó (Az ókori irodalom kiskönyvtára).

Lysias 2003 *Beszédei*. Szerk. Bolonyai Gábor. Budapest: Osiris – Balassi (Sapientia humana, sorozatszerk. Gyurgyák János, Németh György).

Quintilianus, Marcus Fabius 2008 *Szónoklattan*. Pozsony: Kalligram.

Ruzsa Imre – Máté András 1997 *Bevezetés a modern logikába*. Budapest: Osiris (Osiris tankönyvek).

Idegennyelvű irodalom:

Aristotle 2001 *Prior and Posterior Analytics*. A Rev. Text with Intr. and Comm. W. D. Ross. Oxford: Clarendon Press.

Johnson, Ralph H. – Blair, Anthony J. 2006 *Logical Self-Defense*. New York: International Debate Education Association.

Johnson, Ralph H. 1996 *The Rise of Informal Logic: Essays on Argumentation, Critical Thinking, Reasoning and Politics*. With four chapters co-authored by J. Anthony Blair. Pref. Trudy Govier. Newport News, Va: Vale Press (Studies in Critical Thinking and Informal Logic, 2).

Hansen, Hans V. – Pinto, Robert C. (eds.) 2007 *Reason Reclaimed. Essays in honor of J. Anthony Blair and Ralph H. Johnson*. Newport News, VA: Vale Press.

<http://www.informallogic.ca/>

Tantárgy neve: Tudományos kutatási gyakorlat I. Scientific Research in Practice I.	Tantárgy Neptun kódja: BTsBN020NKUT1 BTOETSZVN1KUT1 BTOETSZVL1KUT1
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Filozófiai Intézet
	Tantárgyfelelős neve: Tantárgyfelelős: választható
Tárgyfelelős (név, beosztás): dr. Bognár László, egy. adj.	
Javasolt félév: tavaszi	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: KN	Számonkérés módja: gyak. jegy
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali / levelező
Tantárgy feladata és célja:	
<p>Filozófia, média- és kommunikációtudomány és szabadbölcsezet területén bevezetni a tudományos munkába, konzulens vezetésével előkészíteni egy tudományos igényű esszét, amelyet ősszel kész formában kell benyújtani (vagyis a tavaszi szemeszterben elkészített tervet a nyáron lehet majd kidolgozni).</p> <p>A szeminárium vár a BA és az MA képzésben résztvevő minden olyan hallgatót (szakjától függetlenül), aki a jelzett tudományterületeken tudományos munkát szeretne végezni.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Témavezetővel konzultációkon a tudományos esszé témájának meghatározása, közelebbi és távolabbi kutatási célok kitzúzése, a téma tanulmányozásának jelentősége és beilleszthetősége a tudományos diskurzusba, tézisek állítása, gondolatmenet vázlata, bibliográfia összeállítása a nyomtatott irodalomból (a témához tartozó forrásművek és másodlagos irodalom, néhány mértékadó monográfia, és az utóbbi hús évben megjelent tanulmányok és szakkikkek).</p>	
Félévközi számonkérés módja:	
<p>Írásos tervzet beadásának határideje: 2016. április 27., szerda éjfél. Április 28-án vagy utána érkező esszéket nem fogadok el, és a hallgató „aláírás véglegesen megtagadva” bejegyzést kap.</p> <p>A beadás kötelező 3 módja (mind a három módon be kell adni): 1. e-mail-be belemásolva, 2. e-mailhez csatolva, 3. nyomtatva leadni az ME BTK Filozófiai Intézet titkárságán (ME BTK 208-as szoba), e-mail-cím: bollario@uni-miskolc.hu</p> <p>A félévi munka értékelésének alapja az esszé írásos tervzete, amely a következőket tartalmazza: 2000-3000 karakter + betűköz terjedelemben a téma és jelentőségének meghatározása, a kutatási célok jelzése, 2000-3000 karakter + betűköz terjedelemben a dolgozat főbb tézise-tézisei, az esszé gondolatmenete-vázlata, 3000-5000 karakter + betűköz terjedelemben a tervezett esszé egyik fejezete (ez lehet valamely forrásmű választott részletének alapos értelmezése, valamely tézis argumentációjának kidolgozása, a tézisekhez kapcsolódó szakirodalom valamely tételének vagy tételeinek tézisszerű összefoglalása, ismertetése),</p>	

Legalább 10 tételes, nyomtatott művekből álló bibliográfia, amely tartalmaz forrásműveket, a tézisekhez kapcsolódó monográfiát, tanulmánykötetet és folyóirat-cikkeket.

Értékelése:

aláírás megtagadva: ha nincs benyújtva határidőig a tervezet, ha hiányoznak belőle a tézisek és a bibliográfia,

jeles: ha a tervezet minden felsorolt elemet tartalmaz,

jó: ha nem tartalmaz egy kidolgozottabb fejezetet, e minden más elemet tartalmaz,

közepes-elégtelen: ha hiányoznak vagy a tézisek, vagy a bibliográfia.

Kötelezően választható irodalom:

Bailey, Stephen 2006 *Academic Writing*. 2nd Ed. London – New York: Routledge. [3rd Ed. London – New York: Routledge: 2011, az interneten hozzáférhető pdf. a 2. kiadást tartalmazza]

http://www1.doshisha.ac.jp/~ji-ii/Bailey.Academic_Writing.pdf (utoljára látogatva 2016.01.10.)

Blair, J. Anthony 2012 *Groundwork in the Theory of Argumentation. Selected Papers of J. Anthony Blair*. Introd. Christopher W. Tindale. Dordrecht – Heidelberg – London – New York: Springer (Argumentation Library).

Bognár László – Forrai Gábor [2006] *Esszéírás és informális logika*. Ld.

<http://www.uni-miskolc.hu/~bolantro/informalis/> (utoljára látogatva 2016.01.10.)

Cassin, Barbara (Dir.) 2004 *Vocabulaire européen des philosophies. Dictionnaire des intraduisibles*. Paris: Le Seuil – Le Robert. Angol nyelvű változata ld. **Cassin, Barbara (ed.) 2014** *Dictionary of Untranslatables. A Philosophical Lexicon*. Translation ed. Emily Apter, Jacques Lezra, Michael Wood, translated by Steven Rendall, Christian Hubert, Jeffrey Mehlman, Nathanael Stein, Michael Syrotinski. Princeton – Oxford: Princeton University Press (Translation – Transnation, series editor Emily Apter).

Garnier, Sylvie - Savage, Alan D. 2011 *Rédiger un texte académique en français*. Paris: Ophrys.

Gyurgyák János 2005 *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*. Budapest: Osiris (Osiris kézikönyvtár).

Margitay Tihamér 2007 *Az érvelés mestersége. 2., jav. kiad.* Budapest: Typotex Kiadó.

Pyerin, Brigitte 2014 *Kreatives wissenschaftliches Schreiben. Tipps und Tricks gegen Schreibblockaden*. 4. Aufl. Weinheim – München: Beltz Juventa.

Ajánlott irodalom:

Bartos Tibor 2002 *Magyar szótár. Egymást magyarázó szavak és fordulatok tára*. 1-2. köt. Budapest: Corvina.

Copi, Irving M. 1986 *Informal Logic*. London – New York: Macmillan.

Esselborn-Krumbiegel, Helga 2008 *Von der Idee zum Text. Eine Anleitung zum wissenschaftlichen Schreiben*. 3., überarb. Aufl. Stuttgart: Uni-Taschenbücher.

Hansen, Hans V. – Pinto, Robert C. (eds.) 2007 *Reason Reclaimed. Essays in honor of J. Anthony Blair and Ralph H. Johnson*. Newport News, VA: Vale Press.

Keszler Borbála – Tóth Etelka – Siptár Péter 2015 *A magyar helyesírás szabályai*. 12. kiad. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Síklaki István (szerk.) 2008 *Szóbeli befolyásolás I. Nyelv, gondolkodás, kultúra*. Budapest: Typotex (Társadalmi kommunikáció).

Síklaki István (szerk.) 2008 *Szóbeli befolyásolás II. nyelv és szituáció*. Budapest: Typotex

(Társadalmi kommunikáció).

Spicher, Anne 2011 *Bien écrire, bien rédiger en 40 fiches*. Paris: Ellipses (Bloc optimum).

Spicher, Anne 2006 *Savoir rédiger*. Paris: Ellipses (Optimum).

Tantárgy neve: Tudományos kutatási gyakorlat I. Scientific Research in Practice I.	Tantárgy Neptun kódja: BTOETSZVNIKUT1 Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Filozófiai Intézet Tantárgyelem: választható
Tárgyfelelős (név, beosztás): dr. Bognár László, egy. adj.	
Javasolt félév: tavaszi	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: KN	Számonkérés módja: koll.
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali / levelező
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>A szabad bölcsészet egyetemen oktatott szakirányainak (filozófia, etika, esztétika, kommunikáció- és médiatudomány) valamint az osztatlan tanárképzésnek a területén bevezetni a tudományos munkába, konzulens vezetésével előkészíteni egy tudományos igényű esszét.</p> <p>A szeminárium vár a BA és az MA valamint az osztatlan tanárképzésben résztvevő minden olyan hallgatót (szakjától függetlenül), aki a jelzett tudományterületeken tudományos munkát szeretne végezni.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <p>Témavezetővel konzultációkon a tudományos esszé témájának meghatározása, közelebbi és távolabbi kutatási célok kitűzése, a téma tanulmányozásának jelentősége és beilleszthetősége a tudományos diskurzusba, tézisek állítása, gondolatmenet vázlata, bibliográfia összeállítása a nyomtatott irodalomból (a témához tartozó forrásművek és másodlagos irodalom, néhány mértékadó monográfia, és az utóbbi húsz évben megjelent tanulmányok és szakcikkek).</p>	
<p>Félévközi számonkérés módja:</p> <p>A félévi munka értékelésének alapja az esszé írásos tervezete, amely a következőket tartalmazza: 2000-3000 karakter + betűköz terjedelemben a téma és jelentőségének meghatározása, a kutatási célok jelzése, 2000-3000 karakter + betűköz terjedelemben a dolgozat főbb tézise-tézisei, az esszé gondolatmenet-vázlata, 3000-5000 karakter + betűköz terjedelemben a tervezett esszé egyik fejezete (ez lehet valamely forrásmű választott részletének alapos értelmezése, valamely tézis argumentációjának kidolgozása, a tézisekhez kapcsolódó szakirodalom valamely tételének vagy tételeinek tézisszerű összefoglalása, ismertetése), Legalább 10 tételes, nyomtatott művekből álló bibliográfia, amely tartalmaz forrásműveket, a tézisekhez kapcsolódó monográfiát, tanulmánykötetet és folyóirat-cikkeket.</p>	
<p>Értékelése:</p> <p>aláírás megtagadva: ha hiányoznak a tézisek és a bibliográfia, jeles: ha a tervezet minden felsorolt elemet tartalmaz, jó: ha nem tartalmaz egy kidolgozottabb fejezetet, e minden más elemet tartalmaz, közepes-elégtelen: ha hiányoznak vagy a tézisek, vagy a bibliográfia.</p>	
<p>Kötelezően választható irodalom:</p> <p>Bailey, Stephen 2006 <i>Academic Writing</i>. 2nd Ed. London – New York: Routledge. [3rd Ed. London – New York: Routledge: 2011, az interneten hozzáférhető pdf. a 2. kiadást tartalmazza] http://www1.doshisha.ac.jp/~ji-ii/Bailey.Academic_Writing.pdf (utoljára látogatva 2015.01.10.) Blair, J. Anthony 2012 <i>Groundwork in the Theory of Argumentation. Selected Papers of J. Anthony Blair</i>. Introd. Christopher W. Tindale. Dordrecht – Heidelberg – London – New York: Springer (Argumentation Library).</p>	

Bognár László – Forrai Gábor [2006] *Esszéírás és informális logika*. Ld. <http://www.uni-miskolc.hu/~bolantro/informalis/> (utoljára látogatva 2015.01.10.)

Cassin, Barbara (Dir.) 2004 *Vocabulaire européen des philosophies. Dictionnaire des intraduisibles*. Paris: Le Seuil – Le Robert. Angol nyelvű változata ld. **Cassin, Barbara (ed.) 2014** *Dictionary of Untranslatables. A Philosophical Lexicon*. Translation ed. Emily Apter, Jacques Lezra, Michael Wood, translated by Steven Rendall, Christian Hubert, Jeffrey Mehlman, Nathanael Stein, Michael Syrotinski. Princeton – Oxford: Princeton University Press (Translation – Transnation, series editor Emily Apter).

Garnier, Sylvie - Savage, Alan D. 2011 *Rédiger un texte académique en français*. Paris: Ophrys.

Margitay Tihamér 2007 *Az érvézés mestersége*. 2., jav. kiad. Budapest: Typotex Kiadó.

Pyerin, Brigitte 2014 *Kreatives wissenschaftliches Schreiben. Tipps und Tricks gegen Schreibblockaden*. 4. Aufl. Weinheim – München: Beltz Juventa.

Ajánlott irodalom:

Bartos Tibor 2002 *Magyar szótár. Egymást magyarázó szavak és fordulatok tára*. 1-2. köt. Budapest: Corvina.

Copi, Irving M. 1986 *Informal Logic*. London – New York: Macmillan.

Esselborn-Krumbiegel, Helga 2008 *Von der Idee zum Text. Eine Anleitung zum wissenschaftlichen Schreiben*. 3., überarb. Aufl. Stuttgart: Uni-Taschenbücher.

Hansen, Hans V. – Pinto, Robert C. (eds.) 2007 *Reason Reclaimed. Essays in honor of J. Anthony Blair and Ralph H. Johnson*. Newport News, VA: Vale Press.

Síklaki István (szerk.) 2008 *Szöbeli befolyásolás I. Nyelv, gondolkodás, kultúra*. Budapest: Typotex (Társadalmi kommunikáció).

Síklaki István (szerk.) 2008 *Szöbeli befolyásolás II. nyelv és szituáció*. Budapest: Typotex (Társadalmi kommunikáció).

Spicher, Anne 2011 *Bien écrire, bien rédiger en 40 fiches*. Paris: Ellipses (Bloc optimum).

Spicher, Anne 2006 *Savoir rédiger*. Paris: Ellipses (Optimum).

Osztatlan etika-erkölcsstan tanár III.évfolyam

Tantárgy neve: Személyiségetikák Ethics of Personality	Tantárgy Neptun kódja: BTOET6N01, BTOET6L01
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Makai Péter, adjunktus	
Javasolt félév: páratlan év, tavasz	Előfeltétel: ---
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): aláírás és kollokvium (szóbeli vizsga)
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali (osztatlan etikatanári képzés, 6. félév)
<p>A tantárgy/tanulmányok feladata és célja olyan erkölcsi alaptapasztalatok filozófiai átvilágítása, amelyek középpontjában nem a társadalmi szintű normatív szabályozás problémája áll, hanem a konkrét szituációkban cselekvő egyén, akinek a saját személyes képességeinek, tapasztalatainak és lelkiismeretének perspektívája felől kell morálisan is adekvát gyakorlati válaszokat adni a különböző élethelyzetek kihívásaira. Az ebben a horizontban jelentkező kérdések áttekintésére elsősorban esetelemzések, erkölcsfilozófiai textusok olvasása és közös diszkussziója révén vállalkozunk.</p>	
<p>A szövegolvasásra kijelölt művek (1) modern erényetika André Comte-Sponville: <i>Kis könyv nagy erényekről</i>. Ford. Saly Noémi. Budapest, 2005, Osiris. vagy (2) angolszász felelősségetika Réz Anna (szerk.): <i>Vétkék és választások. A felelősség elméletei</i>. Budapest, 2013, Gondolat.</p>	
<p>A kollokviumi vizsgára bocsátás előfeltétele(i): a félévi aláírás megszerzése – aktív részvétel az órák legalább nyolcvan százalékán]. Minthogy a kurzus szemináriumi jelleggel esetmegbeszélésekre épül, fontos követelmény, hogy a hallgatók óráról órára részt vegyenek a közös diszkusszióban. Ennek függvényében megajánlott jegy adható. Ellenkező esetben szóbeli vizsgát kell teljesíteni, amelynek anyagát az elemzésre kijelölt forrás(ok) tartalma alkotja. Vizsgakövetelmény(ek): a tananyag megfelelő szintű ismerete.</p>	
<p>Értékelés: a tananyag terjedelmi és tartalmi ismeretének függvényében. [Az érdemjegy javítása esetén a korábbi jegyekkel együtt számolt átlag az irányadó.]</p>	
<p>Kötelező irodalom: <i>Lásd a tematikus leírás alatt megadott műve(ke)t!</i> A kollokviumhoz szükséges kötelező források a félév során kerülnek végleges rögzítésre.</p>	
<p>Ajánlott irodalom: Louis O. Kattsoff: <i>Making Moral Decisions. An Existential Analysis</i>. The Hague, 1965, Martinus Nijhoff. Russ Shafer-Landau (ed.): <i>Ethical Theory. An Anthology</i>. Oxford, 2013^{2nd}, Wiley–Blackwell.</p>	

Tantárgy neve: Biomedicinális etika	Tantárgy Neptun kódja: BTOET6N02, BTOET6N02
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelezően választható
Tárgyfelelős: Prof. Dr. Hell Judit, egy. tanár	
Javasolt félév: tavaszi	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2)	Számonkérés módja:
Kreditpont:	Tagozat: Nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A bioetika mint az alkalmazott etikák egyik részterülete az élethez/ élőkhez való helyes emberi viszonyulás kérdéseit foglalja magában. Tágabb értelemben ide tartozik a természeti környezethez, az állatokhoz és az emberi biológiai élethez való szabályozott viszonyulásunk, legszűkebb értelemben pedig a biomedicinális etika problémái. E kérdéskörök főként az angolszász és német nyelv- és kultúrterületen – önállósult diszciplínák keretében – már több évtizede a kutatás középpontjában állnak.</p> <p>A kurzus általános célja, hogy bevezetést nyújtson a modern élettudományok és a korszerű biotechnológia által fölvetett erkölcsi-etikai kérdések tanulmányozásába, ezzel együtt a fontosabb szakkifejezések, fogalmak tartalmának elsajátíttatása. A tárgy a szűkebb értelemben fölfogott bioetika néhány fontosabb kérdésére összpontosít: az ember biológiai életével, egészségével, az orvos-beteg viszonytal kapcsolatos problémákra, s nem tér ki – terjedelmi korlátok miatt - az ökoetika ill. az állatokkal való bánásmód erkölcsfilozófiai kérdéseire.</p> <p>A tantárgy oktatásának speciális céljai: az egyes témák bemutatása komplex (szaktudományos, etikai, orvosetikai, teológiai, jogi, konzervatív vs. liberális felfogás ill. ennek árnyalatai szerinti) megközelítésben, s a feldolgozott tananyag közvetítésével olyan hallgatói beállítódás, szemléletmód formálása, amely az emberi élet értékének, az élet tiszteletének, a felelősségnek és az igazságosságnak elvét állítja középpontba, nemkülönben az emberi / erkölcsi jogok, a betegjogok, s az emberi méltóság védelmét.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>1. -Az etika mint filozófiai tudomány, jellemzői, alapfogalmi. Az értékek rendszere. Általános etika és az alkalmazott etikák egymáshoz való viszonya.</p>	
<p>2. -A bioetika mint alkalmazott etikai diszciplína. Tárgyának lehetséges felosztásai, a tárgykörök megközelítésmódjai. A bioetika alapelvei. A tudományág létrejöttének okai, feltételei. Erkölcs és jog kapcsolata. A Hippokrateszi eskü, új nemzetközi deklarációk. A bioetika státusa Magyarországon.</p>	
<p>3-4. -A reprodukciós eljárások etikája: születésszabályozás. Demográfiai problémák a fejlett és a fejletlen világban. Túlnépesedés és elöregedő társadalmak. A fogamzásgátlás – világi és egyházi álláspontok. Az állam szerepe és az individuális jogok. Emberi jogok, női jogok.</p>	
<p>5. -Születésszabályozás: az abortusz. Az élet és az emberi élet kezdete – az élet vége időpontjának meghatározása A „Ne ölj!” parancsa. A kérdés – történeti megközelítésben. Az abortusz általános és szakmai-etikai problémái. Vallási és világi etikai felfogásmódok. A jogi szabályozások államok szerinti sokfélesége (szigorú, mérsékelt, /szélsőségesen/ megengedő). A magzat erkölcsi és jogi státusa.</p>	
<p>6.</p>	

-A mesterséges megtermékenyítés (asszisztált humán reprodukció) funkciói, formái. A terméketlenség kezelése. A magzatátültetés, a béranyaság intézménye.

7.

-A mesterséges megtermékenyítés a fajnemesítés (eugenika) céljából. Pozitív és negatív eugenikai eljárás az emberi „fajnemesítés” terén. Történelmi példák. Etikai megítélés.

8-9.

-Orvosi kísérletezés az emberen, embriókon. A kísérletek célja, lehetséges célcsoportjai és jellege – tipologizálás. Etikai és orvóetikai imperatívuszok. Az alanyok tájékoztatása, beleegyezése. A kísérletek társadalmi/egyéni fontossága, szakmai megalapozottsága, tervezettség, várható kockázatok és eredmények. A nyilvánosság szerepe.

10.

-Génkutatás, génszűrés és az emberi klónozás. A géntechnológia esélyei és kockázatai. Etikai kérdések.

11-12.

-A szövet- és szervátültetés és a szervek ajándékozásának etikai problémái. Történelmi és jelenkori vizsgálódás. Szekuláris és vallásos etikai álláspontok. Élő és cadaver donor. A halál és beállta időpontjának szakmai meghatározása, ennek etikai jelentősége. Élő donor /hozzátartozó tájékoztatása, pozitív és feltételezett beleegyezés. A jogi szabályozás. Az eljárások költségessége, a forráselosztás etikai kérdései.

13.

-Az élet kezdete és vége: a jó halál (eutanázia) – a kérdés fölvetődésének léthelyzetek: élet, életminőség. A kegyes halál az orvos, a haldoklók és a hozzátartozók nézőpontjából. Az aktív / passzív, önkéntes / nem önkéntes eutanázia. Túlkezelés.

14.

-Aktív és passzív eutanázia, szemi-eutanázia: ölés és öngyilkosság - az elkülöníthetőség kérdése. Etikai, teológiai és jogi szabályozás. Konzervatív és liberális etikai nézőpontok ütközése. A téma feldolgozása napjaink filmművészetében. Alternatív megoldás: a fájdalomklinikák (hospice).

15.

-A születendő gyermek nemének megválasztása és a biológiai/ társadalmi nem megváltoztatása (transz-szexualitás). Orvosi eljárás, etikai dilemmák.

Félévközi számonkérés módja:

Két alkalommal - a 4. és a 6. téma után - ellenőrző zárthelyi dolgozat írása. A dolgozatok kiterjednek a bevezetett terminológia ismeretének ellenőrzésére, és a tárgyalt témakörök lényegi morális problémáinak bemutatására, érvek és ellenérvek felsorakoztatásával. A szorgalmi időszak utolsó hetében (a második zárthelyi dolgozatban) a hallgatónak a kötelező szakirodalmi anyag elsajátításáról is számot kell adniuk.

A két dolgozat eredményes megírása az aláírás megszerzésének feltétele.

A félévi teljesítmény értékelése:

Mindkét dolgozatnak sikeresnek kell lennie.

40%- elégséges (2)

41-70% - közepes (3)

71-85% - jó (4)

86-% - jeles (5)

Kötelező irodalom:

Dr. Kovács József: Bioetika, orvosi etika. In: Fekete László (szerk.): Kortárs etika,

Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2004. 187-213.o.

Szociáletika. Szöveggyűjtemény.(Szerk. Hell Judit), Egyetemi Kiadó, Miskolc, 1966. (megfelelő fejezetek)

Susanne Charles (szerk): Bioetikai olvasókönyv multidiszciplináris megközelítésben. Dialog – Campus, Bp. 1999. 31-201.o. és 219-229.o. /

vagy: Dr. Gaizler Gyula: Bioetika. Pázmány Könyvek, Bp. 1999.

Hársing László: Bevezetés az etikába. Bíbor Kiadó, Miskolc, 1999. I. rész (Általános etika) VII. fejezet, II. rész (Alkalmazott etika) IV., VII. fejezet

Callahan, Daniel: Bioethics. in Encyclopedia of Bioethics (Revised. Ed.) Vol. 1., Ed: Warren Th. Reich, New York, Macmillan 1995.

vagy:

Sándor Judit: Society and Genetic Information. CEU Press, Budapest, 2004. (5-10 oldal terjedelemben tetszőlegesen kiválasztott részlet)

vagy:

Sass, Hans-Martin: Medizinische Ethik. in A. Pieper / U. Thurner:Angewandte Ethik, Beck, München, 1998, 80-110.S.

Ajánlott irodalom:

Dr. Kovács József: A modern orvosi etika alapjai – Bevezetés a bioetikába. Medicina, Budapest, 2006.

Magyar Orvosi Kamara, Etikai kódex: www.mok.hu (részletek)

Sándor Judit: Gyógyítás és ítélkezés. Medicina, Budapest,1997.

Bitó László: Boldogabb élet – jó halál. Athenaeum, Budapest, 2005.

Ethik in der Medizin. Ein Reader. Reclam (Hg:Urban Wiesing), Stuttgart, 2000. (tetszés szerint választott fejezetek)

Tantárgy neve: 20. századi modern etikák Ethical Theories in the 20 th Century	Tantárgy NEPTUN kódja: BTOET6N03/L03 Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Makai Péter, adjunktus	
Javasolt félév: páratlan év, tavasz	Előfeltétel: ---
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): aláírás és kollokvium (szóbeli vizsga)
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali (osztatlan etikatanári képzés, 6. félév)
A tanulmányok feladata és célja: (α) az erkölcsi alaptapasztalatok filozófiai mélységű átvilágítása; (β) az ember morális életgyakorlatára, annak lehetőségfeltételeire irányuló reflexió hagyományának (ethica fundamentalis), közelebbről az 20. századi <i>erkölcsfilozófiai gondolkodás</i> történetének modern auktorok művein keresztül ívelő történeti áttekintése; (γ) a tárgyalás során feltáruló különböző (kötelesség-, következmény-, erény-, célzat- és felelősségetikai etc.) válaszok rendszeres feldolgozása.	
Tantárgy tematikus leírása:	
01–02. Értékelmélet (axiológia) és perszonalizmus. Formalizmus-kritika Max Scheler: <i>A formalizmus az etikában és a materiális értéketika</i> . Ford. Berényi Gábor. Budapest, 1979, Gondolat. 27–62., 137–165., 172–180., 450–470., 522–535., 560–565., 578–598., 750–775., 837–869. Somogyi Zoltán: <i>Az erkölcsi értékek világa</i> . Budapest, 1984, Magvető. 89–109.	
03. Felelősségetika I. Érték vs. célracionális. A következményekért viselt felelősség Max Weber: A politika mint hivatás. In <i>Tanulmányok</i> . Ford. Wessely Anna. Budapest, 1989, Osiris. 197–209.	
04. Felelősségetika II. A jövőért viselt felelősség és a technológiai kor utópikus távlata Hans Jonas: Az emberi cselekvés megváltozott természete. In Lányi András–Jávorski Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika</i> . Budapest, 2005, L' Harmattan. 25–37.	
05. Felelősségetika III. A második személyért viselt felelősség. „Itt és most” Emmanuel Lévinas: <i>Teljesség és végtelen</i> . Ford. Tarnay László. Pécs, 1999, Jelenkor Kiadó. I. szakasz: A 1–2., B 5–7.; III. szakasz: B 1–8., C 1–5. 17–23, 53–61, 161–184, 185–210. Mészöly Miklós: Író és felelősség. In <i>A tágasság iskolája</i> . Budapest, 1977, Szépirodalmi Könyvkiadó. 206–210.	
06. Célzat- és boldogságetika. Természetjog és teleológia Germain Grisez–Joseph Boyle–John Finnis: Gyakorlati elvek, erkölcsi igazság és végső célok. In Frivaldszky János (szerk.): <i>Természetjog</i> . Ford. Béndek Peter. Budapest, 2006 ² , Szent István Társulat. 211–256.	
07–08. Újarisztotelianus erényetika. Közösség, erény, jó élet. Narratív identitás Alasdair MacIntyre: <i>Az erény nyomában</i> . Ford. Bíróné Kaszás Éva. Budapest, 1999, Osiris. XIV–XVIII. 244–351.	
9. Szerződés- és igazságosságelméletek John Rawls: <i>Az igazságosság elmélete</i> . Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, 1997, Osiris. [A	

méltányosságként felfogott igazságosság.]

Robert Nozick: Elosztási (disztributív) igazságosság. Ford: Babarczy Eszter. In Huoranszki Ferenc (szerk.): *Modern politikai filozófia*. Budapest, 1998, Osiris. 141–160.

10. Analitikus/metaetikai változatok

George Edward Moore: Principia Ethica. In Lónyai Mária (szerk.): *Tények és értékek. A modern angolszász etika irodalmából*. Budapest, 1981, Gondolat. 51–105.

Charles L. Stevenson: Az etikai kifejezések emotív jelentése. In Lónyai Mária (szerk.): *Tények és értékek. A modern angolszász etika irodalmából*. Budapest, 1981, Gondolat. 180–213.

11. Utilitarizmus modern formában

John Jamieson Carswell Smart: An Outline of a System of Utilitarian Ethics. In J. J. C. Smart–Bernard Williams: *Utilitarianism For and Against*. Cambridge, 1973, CUP. 3–74.

Harsányi János: A racionális viselkedés elmélete. In *Szociológiai Szemle*. 1995/4.

12. Posztmodern etika

Zygmunt Bauman: *A modernitás és a holokauszt*. Ford. Greskovits Endre. Budapest, 2001, Új Mandátum. 6. és 7. fejezet. Az engedelmesség etikája. Az erkölcs szociológiai elméletének vázlata. 213–277.

Richard Rorty: *Esetlegesség, irónia, szolidaritás*. Ford. Boros János–Csordás Gábor. Pécs, 1994, Jelenkor. III. 9. Szolidaritás. 209–219.

13. Vallássetika. Balthasar: Krisztus mint konkrét norma. Küng: Projekt Weltethos

Hans Urs von Balthasar: Kilenc tétel. A keresztény etika körülírása. In Joseph Ratzinger–Heinz Schürmann–Hans Urs von Balthasar: *A keresztény erkölcs alapelvei*. Ford. Görfői Tibor. Budapest, 2005, L' Harmattan. 81–108.

14. Összegző reflexiók

A kollokviumi vizsgára bocsátás előfeltétele(i): a félévi aláírás megszerzése – aktív részvétel az órák legalább nyolcvan százalékán. A szóbeli vizsga anyagát az előadások és a felsorolt kötelező irodalom tartalma alkotja. Vizsgakövetelmény(ek): a tananyag megfelelő szintű ismerete.

Értékelés: a tananyag terjedelmi és tartalmi ismeretének függvényében.

[Az érdemjegy javítása esetén a korábbi jegyekkel együtt számolt átlag az irányadó.]

Kötelező irodalom:

Lásd a tematikus leírás alatt megadott műveket!

A kollokviumhoz szükséges kötelező források a félév során kerülnek végleges rögzítésre.

Ajánlott irodalom:

Harry J. Gensler: *Ethics. A Contemporary Introduction*. London–New York, 2011^{2nd}, Routledge.

James Rachel: *Elements in Moral Philosophy*. New York, 2003^{4th}, McGraw–Hill.

Russ Shafer-Landau (ed.): *Ethical Theory. An Anthology*. Oxford, 2013^{2nd}, Wiley–Blackwell.

Osztatlan etika-erkölcstan tanár IV.évfolyam
Tematika ?????

hétfő					
10-12	Magyarország művelődés-és kultúrtörténete	Ea.	BTOET8N01	Dr. Veres Ildikó	201
csütörtök					
10-12	Individuális etika, társas kapcsolatok etikája	Szem.	BTOET8N02	Dr. Hell Judit	201